

एक करोड ५ लाखको सिन्दुर खपत

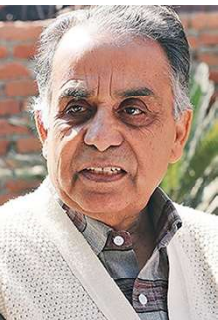
काठमाडौं। नेपालमा एक करोड ५ लाखको त सिन्दुरमात्र भारत र इण्डोनेसियाबाट आयात हुनेछेछ। ३ अर्बको कपालको स्याहार र ५ अर्बको अन्य शुष्कारका सामान, ट्युपेस्ट, नेल पोलिस, फेस क्रिम, बडी लोसन, तेल, क्रिम, रडजस्ता बस्तु आयात भएका छन्। भन्सार विभागका अनुसार् गतवर्ष ६४ करोडको स्यामु आयात भयो, कपालमा हालने तेल ७० करोडको आएछ। कपाल रङ्गाउने, काँचसुन, अन्य लिपिस्टिक, गाजलगायतका थुप्रैकारका बस्तु ३ अर्बजतिको आयात भएछ। ट्युपेस्टमा मात्र १६ करोड बाहिरियो। यसबाहेक पेन, पेन्सिल, मार्कर, पेनको निव, रिफिलमा ठूलो धनराशी बाहिरिएको छ। ५२ करोडको त लाइटमात्र आयात भयो। सेल्फी खिच्ने लट्टी ६८ लाखको र सदि २ करोडको ट्युपेस्ट आयात भएको रहेछ। सरकारको भन्सार विभागले यसरी दैनिक बाहिरने बस्तु आयातको फेहरिस्त सार्वजनिक गर्छ तर भन्सार विभागीसँगै रहेको उद्योग विभाग, सिंहदरवार, उद्योग मन्त्रालय, योजना आयोग, लगानी बोर्ड रोजगारीमूलक आत्मनिर्भर हुने उद्योग खोल्न कुनै सोच राख्दैन, सरल उद्योग र लगानी नीति त्याउँदैन, किन ?

नेताहरू मुनाफाखोर भ्रष्ट हुन्

काठमाडौं। पूर्व सभामुख दमननाथ ढुंगाना बल्ले बोल्ले थालेका छन्- नेताहरू मुनाफाखोर भ्रष्ट बन्नले गणतन्त्र जनसंस्था बन्न सकेन।

ढुंगानाको तर्क छ, जनसंस्थाका रूपमा गणतन्त्र स्थापित हुनसकेन। गतहप्ताको विहीवार एक कार्यक्रममा बोल्दै ढुंगानाले भनेका छन्- नेपालबाट राजतन्त्र विस्थापित भए पनि जनसंस्था स्थापित गर्न सफलता हाँसिल भएन।

नेपाल राजसंस्था विस्थापित भएको नाममात्रको गणतन्त्र हुनपुग्यो। गणतन्त्रमा (गण) जनताको हित हुनुपर्ने हो, जनसंस्था र जनप्रतिनिधिहरू व्यापारीभन्दा पनि मुनाफाखोर हुन गौरव गर्न थाले। राजनीति अनुचित लाभ लिनका लागि भएको छ। राजसंस्था र जनसंस्था नभएको संक्रमणकालीन स्थिति छ। राजनीति व्यापार बन्थ्यो। नेता व्यापारीभन्दा पनि नराम्रो बने। जनसंस्था खोई ? राजसंस्था गयो, जनसंस्था चाहियो, कहाँ छ जनसंस्था ? हामी राजसंस्था र जनसंस्था पनिभएको संक्रमणकालको स्थितिमा पुग्यौं। मेरो स्पष्ट भनाइ छ- राजसंस्था नभएको, तर जनसंस्था भएको स्थिति पनि होइन। जनताको शासन भएको अवस्था पनि छैन। नेपालको यथाथ राजनीतिक स्थिति यही हो। मुटानी श्रष्टाधीनी र ललितता निवास प्रकरण हेरे, लोकतान्त्रिक शासन यस्तै हुन्छ ?

अरू को को पर्लान् अनुसन्धानमा

काठमाडौं। सर्वोच्च अदालतले ललितानिवास भूमाफिया प्रकरणमा निर्णयकर्ताहरूलाई पनि अनुसन्धानको दायरामा ल्याउन सरकारका नाममा निर्देशनात्मक आदेश दिएपछि पूर्वप्रधानमन्त्री डा.बाबुराम भट्टराई र माधवकुमार नेपाल फकाउने प्रस्तावना देखिएको छ। यो प्रकरणमा मुछिएका २०६१ साले मालपोतका नासु योगराज पौडेलले दिएको कार्यान्वयन कर्तालाई फसाइयो भनी दिइएको बन्दी प्रत्यक्षीकरणको मुद्दामा अदालतले यस्तो आदेश दिएको हो। राजनीतिक मालिकलाई जोगाउन कर्मचारीको बडी चढाउने कार्यले शासकीय संरचना काँत कमजोर भएछ भन्ने प्रष्ट भएको छ।

अनुसन्धान कार्य अतिव्यस्य सम्पन्न गर्नु गराउनु भनी यो आदेश जारी गरिएको छ। २९ चैत २०६६ मा बालुवाटारको प्रधानमन्त्री निवास विस्तार गर्ने र मोही र निजी जग्गाधनीलाई सरकारी र सार्वजनिक जग्गा सद्ग्रामनि दिने, ३१ वैशाख २०६७ को मन्त्रिपरिषद निर्णयले भूमिसुधार कार्यालयको काम समेत मालपोत कार्यालयले गर्ने, २८ साउन २०६७ मा मोही र जग्गाधनी छुटेको भनेर तेश्रो निर्णय भएको थियो। यी निर्णय माधव प्रधानमन्त्री हुँदा भएका थिए। नक्कली टिङ्किन्छ गठी खडा गरी समरजग कम्पनीको नाममा रहेको जग्गा

ललितता निवास प्रकरणमा तत्कालीन खरिदार, नायब सुब्बा, सर्वेक्षक, शाखा अधिकृत, जग्गा खरिदकर्ता आदिबाट अब निर्णय कर्ताहरू पनि अनुसन्धानमा लानिने छन्। अदालतको यो आदेशले अब कर्मचारीलाई मात्र बली चढाएर ठूला भूमिपति नेता सचाउने कार्य रोकित सक्छ। ललितता निवास प्रकरण, सुनु काण्डको महालेखाले देखाएका वेरुजु र भ्रष्टाचारका प्रकरणहरू पनि जागेर अनुमान गरिँदछे। तर सत्ताका साभेदार माधव नेपाल र बाबुराम भट्टराईले अरू कसकसलाई पोलने हुन्, एउटा प्रश्न छ छ भने सत्ताको जरा हलिन सकेत देखिएको छ। प्रधानमन्त्री प्रचण्डले ठूले माछा फस्न थालेको, लहरो भट्टराई नेतृत्वको मन्त्रिपरिषद बैठकले गरेको थियो। सर्वोच्चले 'नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को निर्णय तथा निर्णय प्रमाणित गरी कार्यान्वयन तहमा प्रत्यक्ष रूपमा सलन हुनेछ, मन्त्रालयस्तरमा यो निर्णय गर्न किटानी प्रस्ताव पेश गर्ने वा प्रस्तावमा सलन माथिल्लो तहको पदाधिकारी वा अधिकारीको परामर्शान (अनुसन्धानकर्ताको सवाल बमोजिमको पिरामिडको माथिल्लो तह) बाट समेत गरी अब उपात्तको थप

सुन काण्डमा प्रधानमन्त्री त छैनन्

प्रधानमन्त्री प्रचण्डप्रति कांग्रेस नेता शेखरले गम्भीर आशंका व्यक्त गर्दै सुन तस्करी प्रकरणमा प्रचण्डप्रति प्रश्न उठाएका छन्। पहिले राजस्वले, अहिले सीआइडीले अनुसन्धान गर्नसक्ने ? उनको प्रश्न छ। पहिले आफ्नै पूर्व स्वकीय सचिव नवराज ढुंगाना प्रमुख रहेको राजस्व अनुसन्धानमा फाइल थियो, अहिले सीआइडीलाई दिइएको छ। नेता शेखरको आशंका छ- सेन्ट्र मिमलाइएको त होइन ? सुनकाण्डको खुलासाका विषयमा सञ्चारमाध्यमले खोज्नुपर्ने उनको सुझाव रहेको छ।

शेखरले भनेका छन्- एउटा प्रकरण निस्कन्छ, त्यो इश्यु अघि बढाउँदै अर्को इश्यु आउँछ, पहिलेको इश्यु साइड लाग्छ। मुटानी शरणार्थीपाँछ ललितानिवास जग्गा प्रकरण आयो। मुटानी शरणार्थी प्रकरण रोकियो। सञ्चार किन रोकियो भने माथि कोही न कोही मान्छे परिहरेको हुन्छ। सुन काण्ड आयो, मैले भनिरहनु पर्दैन, यो पनि सामसुम हुन्छ, किनभने माथिल्लो कोही इन्चल हुन्छ। सुनकाण्डमा त नेपालको बजार धेरै ठूलो छैन। यो काण्ड चढाउँदै अर्को काण्ड निस्कन्छ, कुनै पनि काण्ड निष्कर्षमा पुग्दैन, किनभने माथिका मानिस सहभागी हुन्छन्। देशमा के हेर्दछ, हामी कहाँ पुग्दछौं ?

चीनलाई बुझ्छौं या बुझ्दै बुझ्दैनौं

काठमाडौं। भारत अर्थात् राजनीतिको भार : नेपाली भूमिमा चीन, भारत र अमेरिकाको शक्ति सन्धर्ष पत्रकार बाबुराम विभवकर्माको गत शनिवार सार्वजनिक गरिउने नयाँ पुस्तक हो। यो पुस्तक पूर्वप्रधानन्यायाधीश

विमोचन समारोह २०८० साउन २३ कल्याण श्रेष्ठ, कांग्रेस नेता डा.मिनेन्द्र रिजाल, परराष्ट्र तथा सुरक्षा मामिला विभाजन अतिरिक्त सचिव वरिष्ठ पत्रकार कुन्दन अयालले सार्वजनिककरण गर्नुभएको थियो। कार्यक्रममा पूर्वप्रधानन्यायाधीश श्रेष्ठले पाठीरुलाई प्रश्न उठाउनु भयो- परराष्ट्र नीति राष्ट्रिय नीति हुनुपर्नेमा सरकार फोर्नथिच्छे नीति पनि फोर्ने गरेको त होइन ? हाम्रो कूटनीति सन्तुलनमा छैन, कोट्टे पतिट्टेकै छ, दूबै छिमेक उन्नत भइरहने, हामी चाहिँ जहाँको त्यहीँ रहिरहनुपर्ने कस्तो कूटनीति हो यो ? पहिले नै अत्याधुनिक गर्नुपर्ने हाम्रो भूराजनीति र परराष्ट्र नीति कहाँ अड्किएको छ ? श्रेष्ठको मूल प्रश्न थियो - परराष्ट्र नीति राष्ट्रिय नीति हुनुपर्छ तर, हाम्रो नीति किन पाटीबाट प्रोत छ ? हाम्रो भू स्थिर भयो, राजनीति अस्थिर। भूगोलले जितेको छ, राजनीतिले हार्यो। देश अन्तर्राष्ट्रिय क्रीडास्थल बन्न सके खतरा बढ्यो। डा.मिनेन्द्र रिजाल, डा.इन्द्र अधिकारी, कुन्दन अयालको विशेषण पनि चीन, भारत र अमेरिकाको नेपालमा चासोचारे थियो। इन्द्र अधिकारीले खुलेरै प्रकाश पार्नुभयो- नेपाल विस्तारै चीनको पकडमा गइरहेको अवस्थामा पुस्तक चीन केन्द्रित रहेको बताइयो। हामी चीनलाई कम बुझ्छौं या त बुझ्दै बुझ्दैनौं।

सेनालाई प्रहरी बनाउन खोज्ने विहान उठेर मुख धोए हुन्छ

धारणा हो भने त्यहीअनुसार भनुपर्ने, अर्थात् तपाईंका सांसद किन सैनिक संख्या घटाउनु पर्छ भन्दै हिडेका छन् भनेर प्रश्न गरेको छ। केही सांसदले हल्ला गरेस्तो नेपाली सेना कमजोर हुन्छ। हेकारहोस, सेनाको संख्या घटाउनुपर्छ भनेर सडकमा बोल्दै हिँडेने कुरा होइन। हल्ला रूपमा बोल्नुअघि सेनाको संख्या र जिम्मेवारी के हो अहिले केमा लागेका छन् भनेर जान बुझ्नु, स्पष्ट हुन आवश्यक छ। केही सांसदहरूले व्यक्ति स्वयंमा परेर आफू लोकोपयोग बन्न सेनाको संख्या घटाउने विचार निकैकाम हुन्। यस्ता बोलिया कतै नै नै हुन्। राजनीतिक नेतृत्वमा व्यापारी भनेर कामचलाउने र कमाउने संस्कार बसेको छ। यस्तो संस्कारले देश सबल बन्न सक्दैन। सिपाहीहरू कति त मन्त्रीको निवासमा बसेका हुन्छन्। मन्त्रीको घर र निवास कुरिहेका हुन्छन्। अनि बाँकी आठ पुतनामा बाँडेर रहेका छन्। जिल्ला जिल्लामा निश्चित संख्यामा इन्फेन्ट्री तौतिको हुन्छ। त्यसअनुरूप काम गर्ने हो। अनि बाँकी

कति हुन्छन् ? त्यो हिसाब गरे भइहाल्छ। किन सेनालाई हिल्लो छुट्याने ? सेना नगरिक र मुलुकको सुरक्षाका लागि हो भन्ने कसैले पनि विर्सनु हुँदैन। सेनाको सुलतता र श्रेष्ठ्यानुिक प्रविधियुक्तताका लागि रिश्यु हुन आवश्यक छ, आवश्यकताअनुसार भइरहेको पनि हुन्छ। हरेक वषै सबै पुतनाले आफ्नो क्षेत्रका लागि आवश्यक संख्या र पुतनामा कहाँ कति किन भन्ने सबै स्पष्ट पार्ने गर्छन्। त्यस्ता रिपोटमा पीएसओज बैठकमा गम्भीर छलफल हुन्छ। पुतनापतिहरूको बैठकमा पनि यस विषयमा छलफल हुन्छ। पूर्वप्रधानसेनापति र जनरलहरूसंग सल्लाह लिने चलन पनि छ। त्यसपछि सेनाको सुझाव सरकारलाई जाने गर्छ। अन्तिममा सरकारको निर्णयमा सेनाको काम हुन्छ। सरकारले दरबन्दी दिएमा सेनाले बन्छ। सेनालाई विवादमा तान्ने कुरा निरन्तर वैमोहीनी बाजा हो। पूर्व प्रधानसेनापतिले अगाडि भन्नुभएको छ- नेपाली सेनाले ट्याक

खोलेदेखि उदार गनिसम्मको काम गरिँदछेको छ। राष्ट्रपति, प्रधानमन्त्री, मन्त्रीहरूको सबैको संरक्षण पनि सेनाको जिम्मेवारी हो। सुरक्षाका लागि हो भन्ने कसैले पनि विर्सनु हुँदैन। जग्गा सेनालाई दियो। काम भइरहेको छ। नेपाली सेनाले अर्बजितो स्थानमा बाटो जोड्ने काम गरिसकेको छ। के भए पनि छ। अब केही स्थानमा टनेल र पुल आवश्यक छ। त्यो काम गर्नुछ। त्यसतर्फ राजनीतिक नेतृत्वबाट हस्तक्षेप हुनुभएन। सेना कमाउनुभन्दा पनि मुलुकको रक्षाका लागि खटिएको हो भन्ने सन्देश दिनुपर्छ। सेनाले सरकारले उपलब्ध गराएको काम गर्ने हो। यति नबुकी पुतनापतिहरूको रक्षाका लागि खटिएको छ। मुलुक कमजोर बनाउने काममा लाने विषयलाई सेनाले सामान्य रूपमा लिदिन। सबै सेनामा राजनीतिकरण हुँदै हुन्छ भन्ने त कक्षा १२ पछिको पुस्ता विदेश पढ्न पलायन हुनुले देखाएकै छ। सरकारले तोकिएको जिम्मेवारी सेनाले भीरमा ज्यानको बाजी लगाएर फुन्डिएको पनि सेनाले काम गरेको छ। सेनालाई प्रहरी जस्तो संरचना लैजाँने सयना देखेको हो भने विहान उठेर मुख धोए हुन्छ। सेना मुलुक हितमा दृढ छ र रहन्छ।

लिपुलेक सुम्पेकै हो

काठमाडौं। पेशागत महासंघले कूटनीतिक मुद्दा पठाएर भारतीय सभ्य भवनामा राखिएको नेपाली भूभाग समेटिएको नक्सा हटाउन आग्रह गरेको लामो समय भयो, सरकार मौन छ। सीमाविवाद र राष्ट्रवादी सधसंस्थाहरूले कालापानी, लिपुलेक र लामिथारपुर नेपालको हो, यहवाबाट भारतीय हस्तक्षेप हटनुपर्ने भनेर भारतलाई आग्रह गर्न गरेको अनुशुचि पनि सरकारले सुन। पेशागत महासंघले असमान सन्धि सम्मोहा खारेज गर्न र प्राकृतिक स्रोत साधन सम्बन्धी सन्धिहरूलाई नेपालको हितमा लागू गर्नसमेत सुझाव दिएका थियो, त्यसमा पनि सरकारले कानमा तेल हालेर बस्यो। यो कस्तो नेपाल सरकार हो ?

सहकारीको ६० अर्ब लुटियो, साना बचतकर्ता लुटिए

काठमाडौं। साना बचत कर्ताले जग्गा गरेको निक्षेप सहकारी चलाउनेले लुटेरकम जारी छ। अहिलेसम्म ६० अर्ब बचत लुटिसकेका छन्। सहकारी बोर्ड, राष्ट्रबैक, मन्त्रालयले नियमन सहकारीको ६० अर्ब लुटियो सहकारी बोर्ड सरकार ससस तपाईं तपाईं

गर्न नसक्ने साना बचतकर्ता लुटिएका छन्। आर्म्बलित छन्, तिनको बचत सरकारले फिर्ता गरिदिनुपर्ने माग उठेको छ। घर, टोल, सह्रमा खोलिएका ३५ हजार सहकारीमाथि जनविश्वास घटेको छ, सहकारी समस्यको युग बन्थ्यो। सहकारीका नाममा सानादेखि ठूला बचत कर्ताको लुटिएको रकम कसरी फिर्ता हुन्छ ? लुटाइ काटिले कारवाहीमा पर्दैन ? बचतकर्ताहरू सहकारी पीडित बचतकर्ता महासंघ गठन गरेर सडकमा आइसके। सल्लाहकारहरू भागिरहेका छन्। सहकारी पीडितले न्याय पाउनु भने कैयप्रसिद्धत जनविश्वास समाप्त हुनसक्छ। बचतकर्ताको एकमात्र बाचा छ- हाम्रो बचत फिर्ता देउ। यसका लागि सरकारले अग्रसरता लेउ। पहिले लुचिल्ले जना ठुलाए, अहिले सहकारीले जनताको बचत लुटे। सहकारीहरू आफ्नो उद्देश्यबाट विचलित भएर किन बचत लुटेरै भान थाले, जिम्मेवारी सरकारको हो। निर्वाह नगरे ठूले विपत्ति सिर्जना हुनेछ।

नागरिकता र ५२ करोड डलर

यथार्थताको कसीमा माओवादी केन्द्रको राजनीति

प्रेम सागर पौडेल

नेपाल-चीन परस्परिक सहयोग समारोह

१. भारतीयलाई नागरिकता वितरण नसाकिएसम्म एमालेले नाटक मञ्चन गरिरहन्छ र भारतीयले सडक तथा मिडिया नाटक मञ्चन गराइरहन्छन्। नागरिकता वितरण सकिएलगत्तै अर्को प्रकारको आन्दोलन शुरू गराएर नेपाललाई फिजीकरण गर्ने अन्तिम खेल खेबिनेछ। विदेशीलाई प्रतिदिन फण्ड ३ सयका दरले नागरिकता वितरण भइरहेको छ। यसबाट जनताको ध्यान अर्कोतर्फ मोड्न मुनू लगायतका विपयलाई अस्वभाविक रूपमा उठाउन लगाइएको हो। पदापछाडि अरू नै शक्ति छ।

डा. केशव देवकोटा

नेपालका प्रमुख संसदवादी पार्टीमध्येको एक माओवादी केन्द्रको केन्द्रिय समितिमा साउन १७-२१ मा सम्पन्न भएको छ। पार्टीका अध्यक्ष तथा प्रधानमन्त्र पुष्पकमल दाहालले मौखिकरूपमा पेश गर्नुभएको राजनीतिक र संगठनात्मक प्रतिवेदनमाथि अधिकांश केन्द्रिय सदस्यले आआफ्नो संक्षेप धारणा राख्नुभएको देखियो। पार्टीको केन्द्रिय समितिमा धेरै सदस्य राखेको फाइदास्वरूप एकजना सदस्यलाई पाँच मिनेटभन्दा बढी समय दिनु परेन। त्यसैले नेतृत्वले सदस्यहरूबाट धेरै कचकच पनि सुन्नु परेन। अधिकांश सदस्यको ध्यान राजनीतिभन्दा पार्टी संगठनमै बढी केन्द्रित हुन पुग्यो। भनाइको निचोड 'अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालले पार्टीलाई विधि र पद्धतिअनुसार चलायन गर्नुपर्ने' भने रहेयो।

खासमा पार्टीको नाम माओवादी केन्द्र रहेपनि हाल सरकारको नेतृत्व गरिरहेको पार्टी नेता र एमालेजस्तै संसदवादी हो। क्रान्तिकारी र खास माओवादका आधारमा चलेको चले पार्टी होइन। ०६२ को मांसरमा भारतको दिल्लीमा नेपालका सात संसदवादी वल र माओवादी केन्द्रकाबीचमा १२ बुँदे सहमति हुँदाका वखतने अध्यक्ष दाहालले संसदीय व्यवस्थाप्रति प्रतिबद्धता जनाउनु भएको थियो। त्यसैवेला उहाँले जनयुद्धका साथै **माओवादीले ०५२ सालमा बगडि सारेका ४० सुन्निय माग पनि परिचालन गर्नुभएको हो।** जतिवेला उहाँले भावि दिनमा मुख्यत नेपाली कांग्रेससँग सहकार्य गर्दै १२ बुँदे सहमतिअनुसारको राजनीतिप्रति प्रतिबद्धता जनाउनु भएको थियो। जसलाई ०६३ मा भएको वृहत शान्ति सभोतामा लिपिबद्धगर्ने कार्य पनि भएको थियो। त्यसपछिबाट माओवादी केन्द्रको नेतृत्वले मालेमावादको संरचना गर्नपिन्छो छ। उसका लागि वर्गसंघर्षको राजनीतिको पनि कुनै महत्त्व र दरकार परेन। पछिल्लो समयमा माओवादी केन्द्र वर्गसमन्वयको सिद्धान्तमा रहेको छ। संसदवादी राजनीति भनेकै राजनीतिलाई संभावनाको खेल ठान्ने अर्थात् अवसरवादमा आधारित हो।

माओवादीले जनयुद्धमा जानुअघि संसदीय व्यवस्था भनेको 'खसिको टाउको अगाडि राखेर कुकुरको मासु बेच्ने व्यवस्था' हो भने गरेको थियो। हाल सो पार्टी आफै पनि संसदीय व्यवस्थामा रहेको छ। त्यसैले स्वभावत उसको कर्तव्य भनेको खसिको टाउको अगाडि राखेर कुकुरको मासु बेच्नु नै हो।

नेताहरूले गरेको पनि त्यही नै हो। माओवादी केन्द्रको नेतृत्वले आफ्नो राजनीतिक प्रतिस्पर्धी नेपाली कांग्रेस र एमालेलाई ठानेको छ, मोहन वैद्य नेतृत्वको क्रान्तिकारी कम्युनिष्ट पार्टीलाई होइन। तर केन्द्रिय समितिको पछिल्लो बैठकमा बोल्ने कतिपय केन्द्रिय सदस्यहरूले माओवादी केन्द्रलाई अर्कोपनि क्रान्तिकारी पार्टी रहेको अर्थमा टिकाटिप्पणी गरेको देखियो। त्यसैले माओवादी केन्द्रको संस्थापन पक्ष र केटी केन्द्रिय सदस्यहरूका बीचमा राय बाँफिएको जस्तो देखिएको छ। संसदीय व्यवस्थामा आइसकेपछि पनि खासगरी माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष दाहाललाई एमालेसँग मिलीकै नेपाली कांग्रेससँग मिलिने भन्नेमा द्विविधा रहेको देखियो। ०६३ को परिवर्तनपछि शुरूमा उहाँ नेपाली कांग्रेसका तत्कालीन सभापति गिरिजाप्रसाद कोइराला निकट रहेर काम गर्नुभएको थियो। त्यसैले कोइरालाले आफ्नो निधन हुनुअघि दाहाललाई संसदीय राजनीतिको जिम्मासमेत लगाउनु भएको समाचार बाहिर आएको थियो। त्यसैले हालसम्म पनि दाहालले बेलाबखत आफूले १२ बुँदे सहमति पक्षधरहरूको संगठन गरिरहेको बताउने गर्नुभएको छ। नेकाका महामन्त्र र कतिपय नेताहरूले पनि त्यसको पुष्टि गर्नुभएको पाइन्छ।

हुन त ०७४ सालको निर्वाचन अघि अध्यक्ष दाहाललाई एमालेसँग मिलेर कम्युनिष्ट पनि कहलिन र संसदीय सुख सुविधा पनि प्राप्त गर्ने सहज नचलेको होइन। उहाँले एमालेसँग पार्टी एकता गरेर त्यसको नेतृत्व प्राप्त गर्ने अभिलाषा पनि राख्नुभएको थियो। जसका लागि उहाँले ०५४ जेठ तीनगते एमालेसँग पार्टी एकतापछि त्यससहित वामदेव गौतम र माधव नेपालसहितको आफ्नो गुट पनि बनाउनु भयो। तर सोही गुटबन्दीका कारण एमाले र माओवादी केन्द्र एउटै पार्टीमा राखेरहने संभावना भएन। ०७७ फागुन २३ गते एमालेसँग अलग भएपछि माओवादी केन्द्र फेरी नेपाली कांग्रेसकै साथमा पुगेको छ। पछिल्ला दिनमा उहाँले एकीकृत समाजवादीलगायतका चार दललाई मिलाएर समाजवादी केन्द्र बनाउनु भएको छ। जसमा भारतको अर्थात् निस्कटका समूहमा समेटिएका

छन्। तर सो समाजवादी मोर्चाले पनि माओवादी केन्द्रलाई लाभभन्दा हानी नै बढीगने संकेतहरू देखाएका छन्। अध्यक्ष दाहालको चाहना माओवादी केन्द्रलाई नेपाली कांग्रेसजस्तै नेताप्रधान पार्टी बनाउने रहेको विभिन्न घटनाक्रम र गतिविधिहरूले देखाएका छन्।

नेपाली कांग्रेसमा कम्युनिष्ट पार्टीहरूमाजस्तो पार्टी सञ्चालन गर्ने कुनैपनि विधि र पद्धति छैन। नेताप्रधान पार्टी भनेको सामन्ती पार्टी हो। जहाँ नेताको आदेशलाई सर्वोपरी मानिन्छ। जसमा त विधानको मान्यता हुन्छ, न कुनै नीति र सिद्धान्तको। नेपाली कांग्रेस ००७ सालदेखि नै विदेशीको भरमा चल्दैआएको छ। जो शुरूमा भारतीय कांग्रेसको नेपाल शाखाकारूपमा काम गर्थ्यो। ०४६ सालको आन्दोलनका बेलामा पनि भारतीय नेता चन्द्र शेखरले नेपालमा आएर क्षेत्रपार्टीको चान्सीवारीबाट नीति निर्देशन गर्नुपर्ने को थियो। यस्तै नीतिहीनता र खेच्छाचारी प्रवृत्तिका कारण भारतमै भारतीय कांग्रेसको नामोनिशान हराएको विसन्त हुन।

पछिल्लो समयमा आरजू देउबाबाफत शेरबहादुर देउवाको अमेरिकासँग निकटता बढ्न पुग्यो। नेपाली कांग्रेस भारतमा पनि भाजपासँग सम्बन्ध बढाउन प्रयासरत रहेको छ। तर भाजपाका लागि नेकाभन्दा माओवादी केन्द्र निकट हुनपुग्यो। जसलेलाई माओवादी केन्द्रले भाजपासँग दीर्घकालीन सहकार्यगर्ने लिखित सहमति गरिसकेको छ। दुई पार्टीकाबीचमा माइतचारा सम्बन्ध पनि कायम भएको छ। माओवादी केन्द्रको संगठनात्मक सुधार गर्ने हो भने सर्वप्रथम पार्टीको नाम परिवर्तन गरेर जनसमाजवादी खालको राखिनु राम्रो हुन्छ। जसको विधानमासमेत परिवर्तन गरेर नेपाली कांग्रेसजस्तै नेता प्रधान बनाउनु पर्दछ। पार्टीका उद्देश्यहरू पनि संसदीय राजनीति सुधारउन हुनु राम्रो हुन्छ। जसका लागि नेपाली कांग्रेस र एमालेका विधान तथा राजनीतिक प्रतिवेदनहरू उदाहरणिय रूपमा सफ्ट छन्। तत्कालीन नेकाका माओवादीले दिइरहेको १२ बुँदे सहमति र ०६३ मा भएको वृहत शान्ति सभोतापछि पनि मोहन वैद्य लगायतका नेताहरू सोही पार्टीमा रहनु भएको थियो। उहाँहरू पछिल्लो संविधानसभामा छोटो पनि हुनुभयो। तर जब अध्यक्ष दाहालहरूको राजनीतिक दिशा संसदवादीतिर सौकण्यको बुझेपछि पार्टीबाट अलग हुनुभयो। भले उहाँहरूको राजनीति पनि हालसम्म ठीक ढंगले अगाडि बढ्न सकिरहेको छैन। हालको

अवस्थामा माओवादी केन्द्रमा रहेका क्रान्तिकारी पक्षधरहरूले पनि आफ्नो अलग वाटो तयगर्नु राम्रो हुन्छ। कुनैपनि राजनीतिक पार्टी वैचारिकरूपमा सुस्पष्ट हुनु आवश्यक छ। त्यही अनुसारको संगठनात्मक संरचना निर्माण गरिएको हुनुपर्दछ। आफ्नो मित्रशाक्तिको पहिचान गरेर पार्टी पाल्नालाई सोहीअनुसार परिचालन गर्नु पर्दछ। त्यसो भएको खण्डमात्र पार्टी चलायमान हुन्छ।

आफ्नो विचारमा अडिएका कारण नैमाफका सानै रूपमा भएपनि एक ढिकका छ, चर्चामा छ। नेकापा (मसाल) ले पनि आफ्नै किसिमले संगठन गरेको छ। एमालेका अध्यक्ष केपी शोर्खाले आफ्नो पार्टी वैचारिक बनाएर पब्लिसिटी कम्युनिष्टबाट भएको बमपेट्टै आउनु भएको छ।

जसमा कुनै पनि किसिमको वैचारिक द्विविधाहरू रहेका छैनन्। नेपाली कांग्रेस भारतमा अलग भएर एका एकीकृत समाजवादीका नेता तथा कार्यकर्ताहरू फेरी एमालेमै फर्किरहेका छन्। अर्थ कम्युनिष्ट पार्टीका संसदवादीहरूको आकर्षण पनि एमाले तिरै रहेको देखिन्छ। यदि माओवादीका सदस्यहरूको पार्टी एकता हुने संभावना छ। तर ०६३ को राजनीतिक परिवर्तनपछि हालसम्मका एमालेसँग पार्टी एकता हुने संभावना छैन। जसको विधानमासमेत परिवर्तन गरेर नेपाली कांग्रेसजस्तै नेता प्रधान बनाउनु पर्दछ। पार्टीका उद्देश्यहरू पनि संसदीय राजनीति सुधारउन हुनु राम्रो हुन्छ। जसका लागि नेपाली कांग्रेस र एमालेका विधान तथा राजनीतिक प्रतिवेदनहरू उदाहरणिय रूपमा सफ्ट छन्। तत्कालीन नेकाका माओवादीले दिइरहेको १२ बुँदे सहमति र ०६३ मा भएको वृहत शान्ति सभोतापछि पनि मोहन वैद्य लगायतका नेताहरू सोही पार्टीमा रहनु भएको थियो। उहाँहरू पछिल्लो संविधानसभामा छोटो पनि हुनुभयो। तर जब अध्यक्ष दाहालहरूको राजनीतिक दिशा संसदवादीतिर सौकण्यको बुझेपछि पार्टीबाट अलग हुनुभयो। भले उहाँहरूको राजनीति पनि हालसम्म ठीक ढंगले अगाडि बढ्न सकिरहेको छैन। हालको

यतिवेला पम दाहाल भन्दा उक्तूट भारतीय दवाला देखिन शोलीले संसदमा अनावश्यक बखेडा फिकेका हुन्। अहिले जेजति आन्दोलनका नाटक मञ्चन भइरहेको छ, यो सबै नाटक नागरिकता वितरण नसाकिएजसम्म हो। त्यसपछि स्वरूप तथा विनीहरूको भूमिका परिवर्तन हुनेछ।

- २. पहिलो गांसिमे बुझा ? कमेरेडु, यस्तो तालले बाउजुन करोड डलर काहलेसम्म आइपुग्छ ? कि उतै वसाई सने हो ? सुन लक्करीको वास्तविक रूपमा छानविन हुने हो भने अधिकांश मुख्य नेताहरूको अनुहार देखिनेछ। नेताहरूले गरेका राष्ट्रघाती सन्धि सम्झौता र भ्रष्टाचारको रकम सुन वनेर नेपाल भित्रिदैछ। ५२ करोड डलर ? भित्र्याउन यस्ता धेरै खेप सुन भित्र्याउने पछि, अन्यथा भन्न सकिन्छ । के सम्म हुनसक्छ, के के हुनसक्ने ?

बिजुली बेच्ने कि स्वाधीनता ?

काठमाडौं। उत्पादन नै नभएको १० हजार मेगावाट बिजुली बेच्ने हल्लाखल्ला जो भइरहेको छ, यो सबै बिजुलीको नाममा सार्वभौमिकता बेच्ने खेल हो। एफातिर नेपालमै लोडसेडिङ भइरहेकै छ, नेपालमै बिजुली खपत पुगेको छैन, अर्कोतिर १० हजार मेगावाट बेच्ने भनेर भारतसँग लम्पसार परेका दूषण पनि देखियो। भारतले खाइदिएको लिपुलेक, लिम्पियाधारा, कालापानी नेपालको हो भनेर भन्न नसक्ने, त्यस

विषयमा संसदमा छलफल गरेर भारतलाई ती क्षेत्र नेपालको हो, छाडिदिनुपर्छ भनेर भन्न नसक्ने, उड्दै भारतलाई विचौलिया बनाएर बंगलादेशलाई १० हजार मेगावाट बिजुली बेच्ने भारतले दिएको सहमतिलाई ठूले उपलब्धि मान्ने ? के हो यो ? विद्युत विज्ञहरू भन्छन्- हामीले बेच्ने बिजुली हो, सार्वभौमिकता होइन। यो दुई देशबीचको विद्युत व्यापारको विषय हो। त्यसैले जे हुन्छ, विन-विन हुनुपर्छ। न त बिजुली अयातमा यो मापदण्ड छ ? न बिजुली बेच्ने विषयमा विन विनको अवस्था देखिन्छ। यदि 'हीनताबोध' का साथ बिजुली बेच्नु किन आतुरी भएको होला ? भारत विचौलिया हो। भारतले पनि किन्त। तर नेपालले बिजुली विक्री अनुमतिमा बैकको समेत विवरण मान्न थालेको छ, भारतले। किन ? चीनको लगानी भएको छ कि भनेर हो कि ? चीनको लगानी भएको केही पनि नकिन्ने, कुनै पनि खालका सुविधा नदिने नीति भारतले कडिकडाउ रूपमा लिएको देखिन्छ। गत जेठ १७-२० मा प्रम प्रचण्डले भारत भ्रमण गरे। त्यतिवेला भारतका प्रम मोदीसँग आगामी १० वर्षमा १० हजार मेगावाट बिजुली विक्री गर्ने सहमति भएको घोषणा गरेका थिए। बढी उत्पादन भए बेचे नै हो। तर भारतलाई सस्तोमा बेच्ने, भारत भएर बंगलादेशलाई बिजुली बेचियो भने त्यसमा भारतले कमिशन खाने, यो सब कुन खालको बिजुली विक्री गर्ने सहमति भएको हो, स्पष्ट पारेका छैनन्। नेपाललाई भारत दूना बिजुली बजार हो भन्ने भ्रम पनि छ। भारत दुईको बजार होइन, नेपालको ४० गेवाटको हाइड्रोको तुलनामा भारतले ७० गेवाट त सोलरबाटै उत्पादन गरिरहेको छ। हरेक वर्ष १० गेवाट थोरैभएको छ। जुन जलविद्युतभन्दा निकै सस्तो बिजुली मानिन्छ। नेपालले उत्पादन गरी निकासी गर्ने बिजुली भारतका लागि हात्तीको मुछमा जिरा हो। किन कुभेनेने नेपाल ? यथार्थमा भारतलाई पानी चाँहिएको हो। भारतले नदीजडान योजना बनाइरहेको छ। नेपालमा हाइड्रामको योजना अघि सारेको छ। हरेक बिजुली योजनामा भारतीय उकेदारले कब्जा जमाएका छन्। पानीका लागि भारतले नेपालमा जेजस्तो नीति पनि अखिल्यार गर्नसक्छ, खोई नेपालको गम्भीरता ? - रोशन कार्की

Daraz Live Now महाबपत बजार साउन ८-१८ #AhileNaliyeKahile? VOUCHER UP TO Rs. 3000 UP TO 70% Off PREPAY & GET UP TO Rs. 1500 Off किनौं सबै Daraz मै

XAVIER INTERNATIONAL COLLEGE 01-4539471 01-4539472 Kalopul, Kathmandu

जेगियर इन्टरनेसनल ए लेगल Admission Open LEVEL SCIENCE • MANAGEMENT • HUMANITIES

ए लेमलगा १ पटक वर्ल्ड टप हुन सफल कलेज

गौडामा सिट्टी बजाउँदै, चिट थमाउँदै

‘हजार गरे भन्न सकिन्न, ढिला गए अवश्य पुग्छन्।’ ट्राफिक प्रहरीको नारा भनी कि सन्देश ? यो सन्देश सडक सुरक्षासँग मात्र जोडिएको छैन। मानिसको हरेक जीवनमा लागू गर्न सकिन्छ। तर, नेपालमा सेतो टोपी लगाएर सिट्टी फुकोहेरूका लागि त वाड मज्जा छ। गौडा कुनै वाटो छेक्ने समाउने अनि फ्याप चिट थमाउने।

सेता टोपीहरूलाई माथिको जे आदेश त्यही गर्ने हो, नियम कानून यस्तै हो। दुई पांशमा बुरूस बोडियो, यसो हेयो मुड चलयो, दिमागमा खेलयो, टयाक रोख्यो अनि चक्कामा ताला टाँसियो। त्यसको वाजेको के जान्छ ? सवारी चलाउनेलाई जुनवेला नि त्रास नै त्रास। मापसे भयो, ट्राफिक नियम भयो, युटन भयो। कहाँ पाकिँड, कहाँ नो पाकिँड। सकेसम्म रूखको भयाङ्गमा बस्यो। कृना कन्तरामा लुक्न, चिट थमाइहाल्नो।

जिवानाको चिट किन काट्यो थाहा छैन, के कारण काट्यो, थाहा छैन। अब के हुन्छ, त्यो पनि थाहा छैन। न चिट काटनेलाई थाहा छ, न चिट पाउनेलाई थाहा छ। नेपालको ट्राफिक नियम उस्ताको उस्तै छ। माथिको आदेश आज फलानो चोकबाट १०० जना, फलानो चोकबाट २०० जनाको चिट हुनपुग्यो, सकिन्छ। सेतो टोपी लगाएर सिट्टी फुकोभन्दा सडकमा केराएर साध्न छैन। दुई चारका कारण १८ सोभाले दुःख पाउँछन्। अनि एउटा सेतो टोपीका कारण ९९ सेतो टोपीले गाली खान्छन्। खान्छु, जावो गाली नै त हो। हद भने चोर भन्दा। डाका भन्दा। घुस्याहा भन्दा। एक छिन भोक्का-भोक्का लाग्छ। लाइसेन्स आफ्नै हातमा विल बुक पनि, आफ्नै पेटोमा कसको के जान्छ। मिस्ट्री भिन्दैन। बग्गीवाना जानुन, एक घण्टा फलाकेको सुन्नोस। पैसा तिनीस अनि फर्कनोस।

त्यतिबसम पनि ठीकै हो, कम्तीमा सडक सुरक्षाको कथा त सुन्न पाइन्छ। केही जानकारी त पक्कै पाइन्छ। तर, पढाउनेलाई भन्दा पढ्नेलाई बढी थाहा छ। पढाउनेले नियम पढाउँछ, तर उसैले नियम पालना गर्दैन। गौडा कुरेके भरका चिकटो भिडाउँछ। होम् कि नहोस् उहाँ हजुरलाई भोक् चलेपाछि माथिको आदेश छाड्नै भिन्दैन। क्या रोकेको सोझै भिन्दैन। क्या गजजको पावर छ गाँसे सेतो टोपीवालालाई।

हुन त सबैभन्दा शक्तिशाली ड्रेस लगाएरछि कस्ता-कस्ता त डराउँछन्, जावो सवारी चालक। सेतो टोपीले गर्नु नहुने त कहाँ गरेको हो ? अति पो गरेको त। हजुरवाले भन्ने र, तँह्र म हेर, ठाउँह्र अनि केला हेर। कति हेर्नु जाँत हेर पनि हेरेको हेर।

थितिमा बस भन्न त आफू पनि थिसे भन्नुपरो नि होइन र ? सेतो टोपीले अरुलाई गौडा कुरे जस्तो कहाँ हुन्छ र ? बँड नियमअनुसार दिएको ? बँड चिन्न देखाको, कहाँ रोक्ने ? कहाँ नरोक्ने ? कताबाट फर्कने कताबाट नफर्कने ? उसको नाइकेले राप्ते मलजल पाए टु वे ? मलजल नपाए वन वे। आज पाकिँड भोलि नो पाकिँड ? हिजो लाइट, आज हातैको इशारा। कुनवेला सवारी जाम, कुनवेला चेकिँडको जाम। कुन ठाम। जे मन लाग्यो त्यही गर्न पाम। हरे शिव। सेतो टोपीको करामत। सोभालाई अपरम्पार। धुरे हेनेका लागि लम्पसा। नियम कानून मान्नेलाई च्याप, नियम नमान्ने तौरवाललाई चाँहि आँखा फ्याप। अखि भयाप भाएरछि के देबुन ? देख्दै नदेखेपाछि कसको वाजेको के लाग्छ।

जसले जे सुकै भनोस्। गौडा कुनै काम र चिट थमाउने काम लुटमाथिको लुट हो। नियम लगाउने हो, पारदर्शी हुगले। तर, भदरेकेको छ आदेश राले। रग न हुगले अगाडि बढ्दा जे पनि हुन्छ। त्यही भएर त नियम भनेको जाँत सिपड बढाए पनि कुँदे नकुँदे भटभटे समातेर साइकल

चलाको जस्तो किन भन्न पाइन्छ ? अलि धेरै कुराको ४० वाट किन बढाको भन्न पाइन्छ ? जुन रोग हो त्यसैको पो उपचार गर्नु परो नि। बहाना बनाएर दुख दिने चोरे कामा हो ल ? काठमाडौँका सडक हेर्दै बैरगलाग्यो। ठाउँ-ठाउँमा प्याल। कुन दिन कुन दुलोमा पर्ने हो थाहे छैन। करोडी खचेर सडक कुनामा ट्राफिक लाइट अनि सधैँ पनि दाहिने हातले नै लेफ्ट राइट ? सेतो टोपीले किन गौडा कुनै ? पुलमुनको रोकेकाले कसलाई सक्स दिएको हुन्छ। पांश वन्द गर्नुपर्ने ? खाली जनतालाई दुख दिने सेतो टोपी हो कि सहजौकरण गर्ने टोपी हो। अहिले त सेतो टोपीको नाम निकै माको छ, बन्दाम। विचार गर। ऊ जेला सलाम हान्यो, अहिले त ककं नजर हान्छन्। पहिले जनावर

बैकुण्ठ भण्डारी

मान गौडा कुनै चल थियो, अहिले सवारी चालक पिर्न सेतो टोपीहरू गौडा कुनै भात्या छन्। माथिको आदेश पालना गत्या छन्, दुःख मात्र दिन जान्छा छन्। प्रशासा खाने दिन गए अब सेतो टोपीका। गाली खाने दिनमात्र हो अब त। विश्वास गर्न पनि मुस्किल। चोरले हो गौडा कुनै, डकैती गर्ने, छिक्के हान्ने काम भनेको। रूखमुनि लुकेर त डाका डाल्ने हो ? अहिले त सेतो टोपीका टोलीको काम त्यस्तै हो। गौडा कुनै, छिक्की हान्ने। विरालोले मुसा बुकेर बसे जस्तै नदेखिने ठाउँमा बुकेर मुसा मान खोजे त डाडे विरालो पो हुन्छ। कुनबेला दुलोबाट आउला र च्याप समातेर कूलुक्के छाउंला भन्ने। केँसे सेतो टोपीवाले। सेतो टोपीको आफ्नै नाम छ। आफ्नै स्वामिमान त छ। गौडा कुँरे बन्दाम किन बन्नुपरेको हो गाँडे ? सेतो टोपीलाई डकैती नबनाऊ न हो। यो त अति नै भो गौडा कुनै, च्याप समातेर भयाप चिट काटने। सेतो टोपीको सान धेरै भयो बन्दाम। आऊ-आऊ च्याप समाऊ, मन लागेको जाँत जाँवाना कटाऊ।

तेह्र विशिष्ट साधकको अभिनन्दन गरिने

साहित्यिक पत्रकार सङ्घको स्वर्ण महोत्सवको अवसरमा विभिन्न तेह्र विशिष्ट साधकलाई सापस स्वर्ण महोत्सव सम्मानद्वारा अभिनन्दन गरिने जानकारी प्राप्त भएको छ। अभिनन्दित हुनेमा वरिष्ठ सञ्चकहरू मोहन सिटौला (अमेरिका), धनश्याम राजकर्णिकार, के. के. कर्माचार्य, गणेश रसिक, नरबहादुर दाहाल (भारत), डा. सुरेन्द्र के. सी., द्वारिका

श्रेष्ठ, रमा शर्मा, माया ठकुरी, हिरण्यकुमारी पाठक, प्रदीप वमजुन, एस्. पी. कोइराला र डी. आर. उपाध्याय रहनुभएको छ। सङ्घका अध्यक्ष राधेश्याम लेकालीको अध्यक्षतामा बसेको कार्यसमितिको बैठकले सो निर्णय गरेको हो। सो सम्मानका लागि वरिष्ठ साहित्यकारहरू नरेन्द्रबहादुर श्रेष्ठ, सञ्चक र प्रमोद प्रधान र श्रीशोभ श्रेष्ठ रोदन सदस्य रहेको सिफारिस समिति बनेको थियो। सबैलाई आगामी साउन २९ गते अभिनन्दन गरिनेछ। २०२९ मा स्थापना भएको साहित्यिक पत्रकार सङ्घले गत साउन १३ गते डा. जगमान गुरूङ, गीताकेशरी र मदनदास श्रेष्ठको अभिनन्दन गरिसकेको छ। यसअघि वरिष्ठ साधकहरू धरणीधर कोइराला, वीपी कोइराला, काशीबहादुर श्रेष्ठ, चन्द्रमान मार्के, पारसमणि प्रधान, यज्ञराज शर्मा, रूद्रराज पाण्डे, सिद्धिचरण श्रेष्ठ, नरबहादुर भण्डारी, भुवनलाल प्रधान, माधवप्रसाद धिमेरे, महानन्द पौडेल, भवानी धिमेरे, श्यामप्रसाद शर्मा, मदनदेव भट्टराई, शशिबहाल शर्मा, भरत जङ्गमको अभिनन्दन गरेको थियो।

अनन्त गड्ढा मुक्तकसङ्ग्रह प्रकाशित

काठमाडौँ। लिलाञ्ज बापा प्रतिष्ठानको मन्ववट सट्टा गड्ढा आचार्य सेढाईको अनन्त गड्ढा मुक्तकसङ्ग्रह सार्वजनिक भएको छ। साउन २० गते सार्वजनिक भएको यो कृति चिन्ताकर्षक छ भन्ने पटकहरू। कार्यक्रमको सभापतित्व हाम्रै समूहका सदस्य पूर्ण बहादुर श्रेष्ठले गर्नुभएको थियो भने प्रमुख अतिथिमा २ नं. बडा कार्यालय प्रमुख राजेन्द्र कुमार श्रेष्ठ, विशिष्ट अतिथिमा लीलाञ्ज बापा साहित्यिक प्रतिष्ठानका अध्यक्ष विजयञ्ज बापा र अतिथिमा कृतिकार गंगा आचार्यको पिताजी वासुदेव आचार्य रहनु भएको थियो। कार्यक्रममा मदन नेपाल र बडी उप्रेतीले हामी र हाम्रो कृति समूहको उद्देश्य र भावि कार्यक्रम बारे प्रकाश गर्नुभएको थियो। विभिन्न संघ संस्थाका अध्यक्षहरू सहित साहित्यगुरुगी मनहरूको वाक्यो उपस्थित रहेको उक्त कार्यक्रमको संचालन उत्तम भेट्टवाल गर्नुभएको थियो। स्वागत मन्तव्य नम्रता उप्रेतीले र शुभकामना मन्तव्य विजयञ्ज बापा, राजेन्द्र कुमार श्रेष्ठ, शिव प्रसाद आचार्य, भाग्यशाली अधिकारी, निरञ्जन प्रसाद आचार्य र पदम दोडले दिनुभएको थियो। प्रकाश बस्नेत गफाडीले लोकार्पण कृतिको समिक्षा गर्नुका साथै अधिकार सहभागीबाट कृतिकारके कृतिका मुक्तक वाचनले कार्यक्रम रोचक बनेको थियो। कौमडकालपछि नेपाली नारीस्यट्टाहरू आधाफना कृति प्रकाशनमा जोत्नेले लागेको देखिन्छ। हरेक दिन कहँ न कहँ हुने साहित्यिक कार्यक्रम, जमघटमा पनि नारीस्यट्टाहरू सक्रिय रूपमा सहभागी भएको पाइन्छ। यो नारी चेत वाइमय विकासको चोटक पनि हो।

मुक्तकका प्रयासहरू : मेरो देशलाई हिसाले थला पारेको छ

गरौँ अठोट मिली, मस्तिष्कको कोण कोण देखि राखौँ सकारात्मक सोच, न भार्नौँ अर्काको सेखी गर्दै प्रण सबैले बचन र कर्ममा समाप्तिको अब फल्कन्छ, यथार्थ यसमा, भरिन्छ समान्तको ठेकी।

- आर्.एल.नेपाल, सिक्किम

अनुभव भन्छन्ती त्यो बुझा जस्तो केटा हुँदैन शीरमे बन्छ, तर टोपी जस्तो फेडा हुँदैन क्षितिजपारी सम्मको परिक्रमा फेडा एकले उड्छ, सधैँ त्यो तर मन जस्तो पखेटा हुँदैन।

- उदय लामा, सिक्किम

मेहन्डी, चुरा, टीका, पोते साउनमा मात्र लाईदैन देखासिकी गरेर कभिले मठ मान्दैन तिर भाईदेन, ब्रत, पाठ, पूजा र श्रद्धामा मन चोखो राख्छु हजुर थाहा छ अर्कोको नक्कल गरेर केही पनि पाईदैन

- गीताश्री शर्मा, सिक्किम

जो जस्तो छ, बरै त्यसैमा रमाउन देउ जो जस्तो खोज्छे, कोँहि हात समाउन देउ के लानु छ, र कहाँ नतान खुट्टा कसैका कमाउछ, भने उ इतिहास कमाउन देउ।

- गंगा दहाल

अपराधले समाजलाई ग्रस्त पारेको बेला सत्यता दिन दिने असत्यसँग हारेको बेला मानवताको मल्लम लगाइदेउ हे भगवान मेरो देशलाई हिसाले थला पारेको बेला।

- अचल पोखेल, सिक्किम

प्रेम र अहिंसाबाट नै मानवताको विकास हुन्छ, प्रत्येक जीवजन्तु प्राणीमा भगवानको बास हुन्छ, एउटै मन एउटै आत्मा बाँच्ने रहर् पनि उस्तै तर पनि जीवजन्तु स्वाद के लागि गास हुन्छ।

- लीला दाहाल अधिकारी

ध्वनी यन्त्र बारम्बार उठाएँ घण्टी वजेन उनको नम्बरमा कल लगाएँ घण्टी वजेन चोट त केही दिएकी होइन मैले फेरि पनि देखेको स्वीचमा त भन्नु हतीडा उठाएँ घण्टी वजेन।

- पीडेल बिमुन्स

मिन्द्रा आउँदैन रात ढल्दैन, म के गरूँ ? आगो बल्दैन जीवन जल्दैन, म के गरूँ ? तप्य तप्य चुहिन कर्कलाको पानीजस्तै सम्भन्नाको ऐठनले छल्दैन, म के गरूँ ?

- उषा केसी

घरि हरि आउँछ, घरि पानी आउँछ, देखेका जिन्दगीका सफरहरू बगाउँछ, देख्नु पर्छ सपना पनि मुस्किलले यहाँ देखेका सपनाले ओटमा हाँसे ल्याउँछ।

- देवकी हुंगाना

परिश्रम नै गाढो भो जोगी बन्छ उ खान नपाएर अब भोगी बन्छ, उ प्रत्येक पल असमर्थता छ उसको केही सहारा नपाई होगी बन्छ, उ।

- विचा भण्डारी

विकास गछौँ भन्थे, आफ्नै पो भुँडी भर्दा रेछन् केको विकास गर्थे यिनले पैसा भनेपछि, मर्दा रेछन् एक पछि अर्को गर्दै देखाउन थाले आफ्नो कर्तुत सात पुस्तालाई भोलीतुम्बा भने काम गर्दा रेछन्

- जेवी खत्री

एकछाक छोड्नु मृत्युको खवर सुन्दा सम्बन्ध तोड्नु मृत्युको खवर सुन्दा नभान्नु अशुधारा ती याँदहरू सम्भिएर दुख्छा मनवाटे मोड्नु मृत्युको खवर सुन्दा।

- गंगा लिंगल

केही मुक्तकहरू संकलन गरेर पठाइदिनु भएकोमा मुक्तकिला मित्रहरूलाई हार्दिक धन्यवाद।

Advertisement for KOREA TO KTM, Limited Seats Available... ONEWAY & ROUNDTRIPS, Flight Date : Jan 2023, featuring a Korean Air plane and scenic views of Kathmandu.

मधेशी, पहाडी, हिमाली...
हामी सबै नेपाली..

सम्पादक/प्रकाशक Editor/Publisher	राजन कार्की Rajan Karki
सह-सम्पादक	शाश्वत शर्मा
बनबान प्रविधि	रोशन कार्की
कानुनी सल्लाहकार	शिवप्रसाद खिरेल
मुख्य व्यवस्थापक	कृष्णकुमार कार्की
व्यवस्थापक	दिलकुमार कार्की
मुद्रण	तारा पिन्टर्स, कलंकी

गोरखा एक्सप्रेस साप्ताहिक
कामपा १४, कलंकी, काठमाडौं
मो. : ९८५१०२७०८९ फोन : ४३९२०८४
E-mail : rajan2012karki@yahoo.com
nepalhot@gmail.com
Online : www/nepaltoday.com.np

सम्पादकीय

कर्मचारीतन्त्र किन नकारात्मक

कर्मचारीतन्त्र सेवाग्राहीप्रति, उद्योगधन्दा सञ्चालन गर्न चाहनेप्रति, स्थापित उद्योगीव्यापारीप्रति कि यति धेरै नकारात्मक बनेका होलान् ? जसरी पनि सेवाग्राहीलाई अडको देखाउने, फसाउने कालो मनसाय बोकेर बसेका हुन्छन् कर्मचारीतन्त्र ? यसको खास कारण के हो ? विश्लेषण भएकै छैन।

केही विज्ञ भन्छन्- राजनीति मूल आधार हो, राजनीति अपराधिक बनेकाले कर्मचारीतन्त्र पनि अपराधिक मानसिकताबाट प्रसिप्त हुनपुगेका छन्। राजनीति गर्नेहरू जसरी पनि सत्ता, शक्ति र पैसाका लागि मरिहत्ते गर्छन्, राजनीति गर्नेले आफ्नो स्वार्थका लागि कर्मचारीतन्त्रको दुरुपयोग गर्छन्, कर्मचारी पनि नेताले कमाउन हुन्छ भने हामीले किन हुन ? भनेर नेताकै पछि पछि लागेर पद र प्रतिष्ठालाई कमाउने धन्दा बनाउँछन्। कर्मचारीले विसर्काए हुन्छन्- सेवाग्राहीले तिरको करको रकमको तलबभत्ता खाइरहेका छन्, सेवा लिइरहेका छन्। देशको १७ खर्कको बजेट छ, २३ खर्क वैदेशिक ऋणको भार परिसक्यो, फण्डे १० खर्क त कर्मचारीहरूले तलब भत्तामा नै खर्च सिध्याउँछन्। तलब खाएपछि जनताको काम गर्नुपर्छ, सेवा नै धर्म हो, राष्ट्रिय हित नै कर्म हो भनेर कर्मचारीले कहिले बुझ्दैनन्। नेतृत्व त चुनाउमा खर्च गरेर, पद किनेर सत्तामा पुगेका हुन्छन्, तिनले भ्रष्टाचार गरेर खर्च उठाउन खोज्नु स्वभाविक होला तर तिनकै पछुवा बनेर कर्मचारीतन्त्र हिड्नु हुन्छ ? कर्मचारीतन्त्र भनेको स्थायी सरकार भनिन्छ, स्थायी सरकारको मान मर्यादासमेत कर्मचारीले नष्टभ्रष्ट पारिसकेका छन्। हरेक दिन उद्योगधन्दा बन्द हुँदछन्, व्यापार खुस्कदै गएको छ, आर्थिक मन्दी बढेर बजार नै ठप्प हुने स्थिति आइसक्यो। कसरी अर्थतन्त्र चलायमान बनाउने भन्नेतिर कर्मचारीतन्त्रको सकारात्मक सोच नै छैन। जसरी पनि सेवाग्राही, उद्योगीव्यापारीलाई दुःख दिने हो, फसाउने हो, तिनका काम अडकाउने हो, आर्थिक लाभ लिन हो भन्ने सोच कर्मचारीतन्त्रमा भन भन बढेर गएको छ। कर्मचारीतन्त्रमा यसरी नकारात्मक सोच बढ्नुमा पार्टीपछिका कर्मचारी ट्रेडयूनियन पनि जिम्मेवार छ। कर्मचारीलाई युनियन किन चाहियो ? कर्मचारीले राजनीति गर्ने हो र ? तर नेपालमा कर्मचारीले राजनीतिलाई चलाएको छ, राजनीतिभन्दा भ्रष्टाचार गरिरहेको छ। देश नै भ्रष्टाचारमय हुनुमा राजनीतिक अपराध र कर्मचारीतन्त्रको गैरजिम्मेवार चरित्र बढी नै भइसक्यो। खराब कर्मचारी र राजनीतिको गैरजिम्मेवार बनेको अख्तियार सत्ताको हनुमान बनेको छ। सबैतिर राजनीतिकरणकै कारण भ्रष्टाचार बढेको हो। सुनकाण्डमा जस्तै कुनै कर्मचारी फसे राजनीतिले, नेता फसे कर्मचारीले उद्धार गर्ने गरेका छन्। कसरी सुशासन कायम हुनसक्छ अनि ? राजनीति र कर्मचारीतन्त्र खाटा सिक्का बनेका छन्। खाटासिक्का एक एक पाटा हुन सक्छन् र नेतृत्व।

हामी निन्द्रामा छौं, मृत समान बाँचेका छौं ?

निर्वाणा प्राप्त गरेपछि बुद्ध प्रवचन दिइरहेका थिए। बुद्धको जीवन र जगतवारीको प्रवचन चालिरहेको थियो। प्रवचन सुरु बसेका मध्ये एकजना जिम्मेवार मान्छे उठिरहेको थियो, वेला वेलाका धुर्यौं पनि। बीच बीचमा बुद्धले बत्स सुतेका हो ? चून्धो, बत्स भत्त्यास हुन्छ्यो र छैन महात्मा भन्छ्यो। प्रवचनको अन्तमा बुद्धले फेरि सोधे- बत्स जिवित हो ? पहिलेमै अर्धनिन्द्राबाट भत्त्यास गएर स्वभाविक रूपमा बत्सले जवाफ दियो- छैन महात्मा। उपस्थित अन्य श्रोताहरू हाँसे, बत्स भत्सक्यो। बुद्ध प्रवचन सुनिरहेका समूहीतर हेरेर मुस्कुराए, त्यसपछि अन्तिम प्रवचन सुनाउनतिर लागे- जो निन्द्रामा हुन्छ, ऊ मृतक समान हुन्छ।

१० वर्षे जनयुद्धकालमा सर्वहाराको शासन आउने र स्वयंको सुख भोग पाउने प्रवचन सुनाइयो। दिल्ली सम्झौतापछि १९ दिने जनआन्दोलनमा माओवादी र ७ दलीय राजनीतिलाई घोडा बनाएर जनतालाई पिटाइयो र परिवर्तनपछि नयाँ

and for the people. अब्रहाम लिङ्गनको विश्वविख्यात यस भनाइलाई माथ दिदै नेपाली नेताहरूले प्रजातन्त्रलाई बन्दामा गरिदिएका छन्। नेपालको लोकतन्त्र बलेकै मैजतीजस्तो छ, जुन विस्तारै विस्तारै परस्दै सकिदै जाँदोछ। नेता र कर्मचारीतन्त्रले शासन प्रशासनमा लोकलज्जाको नैतिक बन्धन पनि चुडाए। लोकलज्जा आफैमा आचारसंहिता हो। यसकारण त बेलायत बेलायत बनेको छ। नेपाल कृष्णभीरको भ्रष्टाचारको थिचिदै किचिदै गएको छ। लोकलज्जा, पहिचान गुमाएको लोकतन्त्र बोकाको टाउको देखाएर कुकुरको मासु बेच्ने उखान बन्नुपयो। यसको उखानलाई विश्वास गरेर हामी मृतक बनेर बाँचेरहेका छौं।

दिल्ली सम्झौता गरेर दिल्लीको निर्देशनमा चल्ले चर्लचर्लजस्तो नेपालको राजनीति। दिल्लीलाई बैतर्णी सम्झन्छन्, दिल्ली नै पुगेर सर्वहाराको नेक बन्धन गर्छन्, प्रजातन्त्रवादी लम्पसार पर्छन्, समाजवादी तिरडगा भिर्छन्। तर यिनले गन्धीको भनाइ बुझ्न सकेनन्।

राजन कार्की

यी आविष्कारक थिएनन्, होइनन्। यसकारण त लोकतन्त्र आएपछि नेपाल स्वर्ग बन्छ, समानता हुन्छ, सर्वहाराका लागि त बन्दान नै हुन्छ भनेका थिए, बन्दान आफैले लिए, सुख आफैले भोगे। देश लुटियो, आमनागरिक आँसुको धारा रोइरहे। आलु खाएर पेडाको धाक लगाउनु र नेपालमा लोकतन्त्र छ भन्नु उस्तै स्थिति देखियो।

सुक्रात भन्थे, अख्ठी त्यो व्यक्तिको हो, जसले राम्रो काम गर्नको क्षमता राख्छ तर गर्दैन। सुक्रातको भनाइमा कसरी लगाउने हो भने नेपाली शासक प्रशासकहरू कम्बल ओढेर पृथुखाने अख्ठी हुन्। यिनलाई घूस

गुलाफ हेरेर बसेका छन्। प्लास्टिक क्यान्सरको कच्चा पदार्थ हो भन्ने हेक्का छैन जनतामा। दिनदिने राष्ट्रघात र विदेशीकरणको दुरांध्र फेलियो छ। फन बढी फैलिनैछ। लोक र देश नदेखिने तन्त्र लोकतन्त्र हुनसक्यैन। लोकतन्त्रको आवर्ष बाक्ल तजबत त्यसबचकभलत तजम भिवकत हो। यो आदर्श बाक्लासो समेत बुख्याचा बनाइयो। बुद्धवादी, लोकतन्त्रको किर्वाणा बुर्फेर ननुभने अयुकरूमा जीवन छ, जिवन्त छैनन्। लोकतन्त्रको महिमा यिनका लागि मैसीलाई विन बजायजस्तै हो।

९ महिना आमाको गर्भमा रहेर जन्मेको शिशु पनि १८ बर्षमा वालिग हुन्छ। बुभमे बुभमाउन सक्ने बन्छ। नेपालको लोकतन्त्र जन्मजात मानासिक अपाङ्ग हो।

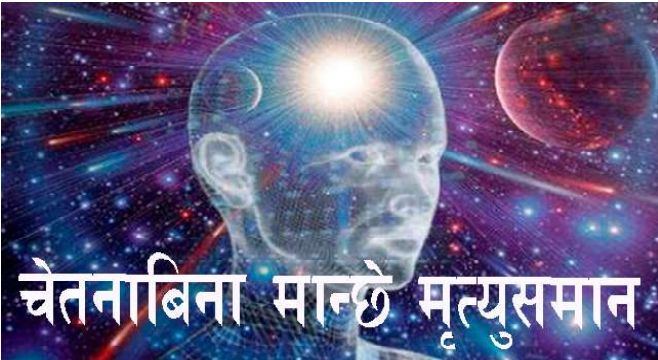
स्मरणरहोस्, १९७८ फेब्रुअरी ३ मा नेपाल आएका तेइसियाओ पिङले नेपाल र चीन एउटा डोडो र एउटा नदीले जोडिएका छौं भनेका थिए। तेडको चीन विश्वबजार, विश्वशक्ति बनिस्क्यो, चीनआइको योजनाको चर्को चीन विश्वभरि फैलिसक्यो। हामी दक्षिण र पश्चिममा भिरङ्गी कन्याएर बसेका छौं। चाउएनलाईले १९६० अप्रिल २८ मा नेपाल र चीनबीच रगतको सम्बन्ध छ भनेका थिए, त्यो रगतको सम्बन्धलाई ६४ वर्षपछि पनि हामीले व्यवहारमा उतार्न सकेनौं।

नेपालको राजनीतिक र कूटनीतिक केत किन अचेत छ, राजनीतिक प्राणी र कूटनीतिक क्षमता कसरी दिशाभ्रष्ट छ, स्पष्ट भएन ?

कहाँ छ नेपालको पन्थशीलको सिद्धान्त ? अस्वसन परराष्ट्रनीति ? राजनीति र प्रशासन सयन्त्रमा अपराधको राजनीतिकरण भइसक्यो। यसको साइड इफेक्ट हो परराष्ट्र पोखरी सफा नगरेसम्म स्वच्छ पानी दिन सकिन्न भन्थे। देउवा त समाजवाद र प्रजातन्त्रका विडा उठाएका छौं भन्छन्। ओली सम्झ नेपाल सुखी नेपालीको ढोल पिट्ने नेता हुन्। देशभक्तिको भाषण नगर्ने कुनै नेता नै छैनन्। यथाथं के हो भने देशभक्ति कुन चराको नाम हो, न देख्न पाइयो, न सुघ्न ? घटना परिघटनाले शिद्द गरेको छ- यिनको देशभक्ति हात्तीको देखाउने दाँतमात्र हो। देश भन्छन्, देशभक्ति गर्दैनन्। जनता भन्छन्, जनताको कुरै सुन्दैनन्। यीभन्दा भएर नेता सुझन जस्तो भएर मुसलमान पनि भेटिदैन।

नेपाल र नेपालीलाई बेच्ने, मान्ने, विदेशीलाई पोस्ने राजनीतिक र प्रशासनिक उद्योग सेटिङ, भागवण्डा, खरिदबिचरीका साथ बेजोड चलिँरहेको छ। नेपाली शासनसत्तामा लेण्डुपे हैजा चिभिएको छ।

राजनीति मरेको नेपालको लोकतन्त्र शासक प्रशासकको अपराध छोप्ने सुकिलो टालोमात्र हो। लोकतन्त्र छ, मृत्युसमान छ। विदेशीको हाजमोजा, जे खायो पचायो, लोकतन्त्रको गायत्री मन्त्र यही हो। देशको माटो पल्लोको होस, देश गुलाफ भै फुलेसु भन्ने चाहेका जनता नेतृत्वले देखाएको दिनेको प्लास्टिकको

चेतनाबिना मान्छे मृत्युसमान

नेपालको सुख भोग्न पाइन्छ भनेर अर्को प्रवचन सुनाइयो। हामी लट्टु परेर सुनिरह्यौं। अन्तरिम संविधान आयो, संविधानसभाको दुईपटक चुनाव भयो, हामीले साथ दियो। गणतन्त्र कार्यान्वयन गरियो, हिन्दुधर्म फालियो, ०९४ र ०९९ को आर्थिक निर्वाचन भयो, अब भने नेतृत्वले स्वयंभूत दिने भए भनेर पटक पटक हामीले साथ दिँथौं।

२०१२ देखि निदाएका हामी २०२३ साल वैशाख ११ पछि त लट्टु परेर निदायौं। नेताहरू नीति, निष्ठा, सिद्धान्त, चरित्र सबै परिवर्तन गरेर यसरी खेच्छाचारी वाहुल्यो चलाउन थालेका छन् कि न नेतृत्वले मरेको अनुभूति गरे, न हामी निदाएकाले बाँचेको अनुभूति गर्न सकेका छौं। अर्थात्, नेपाल राष्ट्र मृत्युशेयामा छ, जस्तो लाग्छ।

किनभने नेतृत्व वर्ग ज्यूँदा भए उनीहरूले घोषणापत्र, प्रतिबद्धता, देखिनुपर्दछ। नेतृत्वतर्कको चरित्रहीनतामात्र देखिन्छ। विपत्त फलमाथि मह दलेका पाट्टीका नाराहरू साहै स्वारिवाला थिए, स्वारिवाला देखिन्छन्, हामी खाँदै जान्छौं र नेतृत्वको खाँते खातका घाते घात भोगिरहेका छौं। तैपनि हामीमा चेत छैन, गलतलाई गलत भन्न सक्दैनौं। किनकि बुद्धले भनेकै हामी मरे सरह बाँचेरहेका छौं। जीवन छ, जिवन्त छैनौं। लोकतन्त्र, गणतन्त्र, संसद, सरकार, नागरिक समान, जनता सबैमा जीवन छ तर जिवन्त छैनन्। सबै मृतक समान छन्।

अब्रहाम लिङ्गनले भनेका थिए- "Democracy is a government of the people, by the people,

गाल्थी भन्थे- वीरता मनमा हुन्छ, मनमा हुन्छ। वीरता लोक, लोकतन्त्रको, देशको इज्जत लट्टुनुमा हुन्छ, बचाउनुमा हुन्छ।

राजतन्त्र फाल्यो, हिन्दुधर्म फाल्यो भनेर अहंकार देखाउने कुनै नेताले १८ बर्षमा जनघात र देशद्रोह गरेका अनेक घटनाक्रम छन्, देश र जनताको इज्जत बचाएको एउटा उदाहरण पनि छैन। राष्ट्रिय श्रमसात्संग खेलबाइ गरेर सत्ता र शक्ति आर्जन गर्नु यिनको राजनीतिक व्यवसाय बनेको छ। कृष्ण बन्नुपने हाम्रा नेताहरू महाभारतमा भै युध्दमा, दुराणान बनेर हरेक दिन शैवीको चीर हरण गरेकै अमानवीयता देखाइरहेका छन्। लोकतन्त्रको गरिमा कहा छ, महिमा कता गयो ? यस्तो पनि लोकतन्त्र हुन्छ ?

लोकतन्त्रका नाममा देश र जनता लुटेर बाँच्न मृत्युसह होइन र ?

इतिहासमा एउटा घटना छ, जुन हृदयविदारक छ। इरानमा साबाकजस्ता धूर्तलाई अडिबाको ज्योति मान्दा राजा फेलबिले देश त्याग्नुपयो। धूर्तहरूको मीठो र चर्को भाषणलाई विश्वास गरेर नेपालीले नेपालीत्व गुमाउने दिन नजिकैको देखिन्छ। नविसौ, वर्तमान कालखण्ड अन्धकार युग हो, धूर्तहरूकै कारण।

सत्य तीतो हुन्छ, तर सत्य यही हो- लोकतन्त्रलाई लोकेद नै अब सराप व्यवस्था भन्न थालेका छन्। लोकतन्त्रका चालकको दिमागमा गोबर भरिएको र मती खराब भएकाकारण, यो दुईदिने देहनुपरेको हो। भुलकण्ड वैज्ञानिक थोमस प्ल्या एडिसन लाइट बल्बका आविष्कारक हुन्। आफ्नो नाम समेत विसर्गे कस्ता वैज्ञानिक होलान् यिनी ?

आफूलाई लोकतन्त्र, गणतन्त्रका आविष्कारक भन्नेहरू संसद, सरकारमा कुँहएको अण्डा बनेर गनाउन थालेका छन्।

मीठो लाग्छ, कर्मिशन स्वादिलो लाग्छ। गफ गरेर बाहुर भन्छन्, यिनलाई कापर बनेको पर्ते छैन। ज्यूँदै मरेको कोर नै रहेन। प्रचण्ड स्वाधीनताका लागि सुरुजुद्ध गर्नपछि भन्ने नेता थिए। बाबुराम संसदीय पोखरी सफा नगरेसम्म स्वच्छ पानी दिन सकिन्न भन्थे। देउवा त समाजवाद र प्रजातन्त्रका विडा उठाएका छौं भन्छन्। ओली सम्झ नेपाल सुखी नेपालीको ढोल पिट्ने नेता हुन्। देशभक्तिको भाषण नगर्ने कुनै नेता नै छैनन्। यथाथं के हो भने देशभक्ति कुन चराको नाम हो, न देख्न पाइयो, न सुघ्न ? घटना परिघटनाले शिद्द गरेको छ- यिनको देशभक्ति हात्तीको देखाउने दाँतमात्र हो। देश भन्छन्, देशभक्ति गर्दैनन्। जनता भन्छन्, जनताको कुरै सुन्दैनन्। यीभन्दा भएर नेता सुझन जस्तो भएर मुसलमान पनि भेटिदैन।

नेपाल र नेपालीलाई बेच्ने, मान्ने, विदेशीलाई पोस्ने राजनीतिक र प्रशासनिक उद्योग सेटिङ, भागवण्डा, खरिदबिचरीका साथ बेजोड चलिँरहेको छ। नेपाली शासनसत्तामा लेण्डुपे हैजा चिभिएको छ।

राजनीति मरेको नेपालको लोकतन्त्र शासक प्रशासकको अपराध छोप्ने सुकिलो टालोमात्र हो। लोकतन्त्र छ, मृत्युसमान छ। विदेशीको हाजमोजा, जे खायो पचायो, लोकतन्त्रको गायत्री मन्त्र यही हो। देशको माटो पल्लोको होस, देश गुलाफ भै फुलेसु भन्ने चाहेका जनता नेतृत्वले देखाएको दिनेको प्लास्टिकको

जाने हैन त सुकुटे ?

काठमाडौंबाट मात्र ७२ कि.मी.मा रहेको सुकुटेमा रमणिय वातावरणमा रमाउनुका लागि हामीलाई सम्भन्नुहोस्।

रक रिभरसाइड रिसोर्ट एण्ड रेस्टुरेन्ट
सुकुटे, सप्तरी ०९६२०९८२२, ९८५१०९७३६५

India-Nepal-Bangladesh power diplomacy is a big step for regional cooperation in South Asia

By Mehjabin Bhanu

"In recent years India has been prioritising regional integration among South Asian countries, excepting Pakistan. As per the joint vision statement between Nepal and India in April last year, the two countries agreed to expand sub-regional cooperation in the power sector among Bangladesh, Bhutan, India and Nepal (BBIN).

India's efforts in recent years to establish greater energy connectivity with Bangladesh, Bhutan, Nepal and Sri Lanka have been quite successful. India, Nepal and Bangladesh have finalized the draft of a Trilateral Power Trade Agreement. It is New Delhi's efforts to create more energy connectivity with some neighboring countries. "The agreement, the first of its kind, has been agreed upon by the three countries and is expected to be signed in the coming months. The agreement is said to fulfill the long-standing demand of Nepal and Bangladesh. "When Nepalese Prime Minister Pushpa Kamal Dahal visited Delhi in early June, Indian Prime Minister Narendra Modi unveiled India's plans to export hydro-power from Nepal to Bangladesh. It is reported that 50 megawatts of electricity will be the initial generation, with the potential to increase thereafter. "The deal is in line with India's efforts in recent years to establish greater energy connectivity with Bangladesh, Bhutan, Nepal and Sri Lanka through power transmission networks and petroleum pipelines. "It also has an unstated objective of reducing its neighbors' dependence on China. In the past India has shown more interest in power trade with neighboring countries under bilateral agreements. "The new guidelines for cross-border trade in electricity in recent years have served as building blocks for new arrangements. The project guidelines, developed after consultation with all stakeholders, also allow neighboring countries to participate in these power exchanges. "It enables a country like

Nepal to transmit electricity from one South Asian country to another through India. The scheme has been drafted in a way that power from any Chinese-funded power plant cannot be traded through the Indian link. "In addition to building electricity transmission infrastructure in Nepal and

Bangladesh, India has also helped build cross-border pipelines with both countries. "South Asia's first cross-border petroleum pipeline connects Mothari in Bihar, India to Amleknj in Nepal. It was built at a cost of 324 crore (3.24 billion) rupees. Launched in 2019, the project has provided 2.8 million metric tonnes of diesel to Nepal. "Both sides have also approved the construction of the second phase of the pipeline. Based on this, a second pipeline connecting India to Jhapa district in Nepal is to be constructed. "In March this year, India and Bangladesh launched a Rs 377-crore cross-border petroleum pipeline project. It is expected to supply one million metric tonnes of diesel annually from Assam's Numaligar refinery to the northern parts of Bangladesh. The length of this pipeline is 132 km and 127 km in Bangladesh. "During the economic crisis in Sri Lanka, part of India's support worth \$4 billion was seen as a project to help meet Colombo's fuel and gas needs. "When petrol stations in Sri Lanka went down in June last year, India supplied fuel through Indian petrol stations. Sri Lanka and India have agreed to jointly develop oil-bearing farms amid growing concerns about China's influence in Trincomalee. "India's enabling role "Energy cooperation between Nepal and Bangladesh is one of the most promising areas of cooperation. Plans to make power an exportable commodity are outlined in Nepal's 15th Five-Year Development Plan (2019-2024). Nepal plans to grow its 1,250 MW of electricity production to more than 5,000 MW within the next five years, making it an energy-surplus country. "The goal of Bangladesh is to invest, produce, and import surplus energy from Nepal. The fact that Bangladesh and India use more electricity during the summer months, which is their busiest time of year, must be emphasized. "A trilateral energy sales and purchase agreement between Bangladesh, Nepal, and India are required for any Dhaka-Kathmandu power transaction to be implemented because Bangladesh and Nepal do not have a direct land link. Both parties have acknowledged that the trilateral agreement's strategic component is vital; otherwise, electricity exports to Bangladesh would be only on paper. "Being a landlocked country, Nepal's plan to export its electricity other than to India requires India's close cooperation and partnership. According to the Central Electricity Regulatory Commission (CERC) of India, the Indian authority is allowed to do cross-border trade where India is involved. There is a specific provision of a tripartite agreement that allows the Indian authority to sign the framework of bilateral agreements between the government of India and the governments of the respective neighbouring countries. In other words, Bangladesh and Nepal need to sign bilateral agreements for cross-border electricity trade with India. "If India finally enables the power corridor to Bangladesh to import electricity from

Nepal, it will usher a new era of bilateral energy cooperation. Not only that, through Bangladesh, it can achieve its untapped opportunities of hydropower from India's northeastern region. So, both Bangladesh and India should come forward to enhance their energy security based on reciprocity and enhance South Asian regional cooperation. "If the plan materialises, it will be Nepal's first export of power to a third country other than India. Since November 2021, Nepal has been selling its excess power to the Indian market after the southern neighbour gave regulatory clearance. "Sub-regional cooperation "In recent years India has been prioritising regional integration among South Asian countries, excepting Pakistan. As per the joint vision statement between Nepal and India in April last year, the two countries agreed to expand sub-regional cooperation in the power sector among Bangladesh, Bhutan, India and Nepal (BBIN). "India and Bangladesh are committed to collaborating on regional connectivity projects such as the BBIN Motor Vehicles Agreement and the Kolkata-Silchar-Imphal-Dhaka Bus Service, for mutual benefit. "Bangladesh has set a target of covering 40 percent of its power generation with clean energy by 2041 and to import around 9000MW under regional and sub-regional cooperation. Nepal, which is increasing its generation capacity rapidly lately, stands ready to fulfil the part of clean energy needs of Bangladesh. "By the end of the current fiscal year 2022-23 in mid-July, Nepal's power generation capacity is expected to reach 2,853MW, 4,507 MW by mid-July 2024 and 5,251MW in mid-July 2025, according to NEA. But domestic consumption is expected to be half of the potential generation by 2025 which forces Nepal to sell electricity abroad, it said. "In July 2018, Nepali government issued a white paper targeting the growth in power generation. As per it, Nepal aimed to generate 15,000MW of power in 10 years and 5000MW will be exported. "Nepal has gross hydro-power potential of 72,544 MW from three river basins: Koshi, Gandaki, and Karnali which covers 94 percent of the total gross potential of the country, according to a study carried out by Nepali government in 2019. "Trilateral mechanism for power trade "According to Nepal's energy ministry, Nepal

and Bangladesh also agreed to make joint efforts to create a high level trilateral administrative mechanism between Nepal, Bangladesh and India to forge partnership in the areas of power trade, building cross-border transmission infrastructure and overall cooperation in the power sector. "The Joint Steering Committee meeting also instructed the Joint Technical Team (Transmission) under high level mechanism, to explore options of cross border transmission lines to enable trading of power between Nepal and India and submit a report within six months. "The Joint Technical Team had earlier identified two routes-Anarnari (Nepal)-Panchagarh (Bangladesh), and Anarnari (Nepal) to Thakurgaon (Bangladesh) for dedicated transmission lines. "The total length of the first route is 49km, of which a 24km section falls within the Indian territory. The second route has an 83km length, of which a 33km section falls in Indian territory. "Bhetuwal, who was also a delegation member of Nepal, said that two sides now would explore three options of transmission infrastructure to enable trading of power between the two countries in the short, medium and long run. "They include: using existing India-Bangladesh cross border link; enhancing the capacity of existing Baharampur-Bheramara link between India and Bangladesh; and developing Duhabi (Nepal)-Purnia (India) and Barapukuria (Bangladesh) transmission link. "During the meeting, the Bangladesh side also notified Nepal that the Bangladesh Power Development Board would soon sign power sale agreement with GMR, India to sell 500MW of electricity from 900MW Upper Karnali Hydropower Project based in Nepal, according to Nepal's energy ministry. "The Indian company is working to generate resources to develop a Nepal-based hydropower project and securing power sale agreement would be important for the company to conclude financial closure. "In early May, the Constitutional Bench of the Supreme Court had paved the way for the Indian company to work towards financial closure of the project enabling it to sign power sale agreement with Bangladesh entity after the court vacated earlier interim order against the Indian company. "The two countries also decided that the NEA and BPDB would sign a joint venture agreement within the next six months to develop the 683 MW Sunkoshi 3 hydropower project at the border of Ramachhap and Kavrepalanchow districts of central Nepal, according to the energy ministry of Nepal. "Earlier, the two countries had agreed to develop this project jointly but entities responsible for developing the project could not be determined."

(She can be contacted at mehjabinbhanu1579@gmail.com) Read more at: <https://www.southasianmonitor.org/spotlight/india-nepal-bangladesh-power-diplomacy-big-step-regional-cooperation-south-asia>

Smash And Grab

By Sunanda Datta Ray

Contd.... CHAPTER 7

It would be another couple of days before the Losong festival ushered in the year of the Hog. Based on the Kali Chakra, which Tibet imported from India, the Sikkimese calendar runs into a cycle of 12 years, each named after an animal: rat, bull, tiger, hare, dragon, snake, horse, sheep, monkey, bird, dog, and hog. There is a shorter governing cycle called after the five elements, (earth, water, fire, tree and iron) and each of these lasts for two years, though the animal year changes roughly every 12 months. The year of the Iron Dog was, therefore, followed by the year of the Iron Hog, to be succeeded in time by the Earth Rat year and then the Earth Bull year. But the lunar chart which determines the Kali Chakra does not always exactly synchronize with Western calendar dates, and there was an interregnum of a few days between the end of the Dog year and the beginning of that of the Hog. It was symbolic of the suspense in which Sikkim was poised, for the Denzong kingdom hovered between a discarded past and an unrevealed future.

T.N. Kaul blamed the Gyaimo for this uncertainty. He believed that the Chogyal's "American marriage, perhaps/made him believe that through extraneous influence he could ensure American and Canadian support for his claims to independence." Her advent certainly added a new dimension to perspectives. Hope aroused awareness of the world in Sikkim and made the world conscious of her husband's tucked away kingdom. The first entry in the palace guest-house visitors' book, read Hope Cooke, Scale Harbor, Maine, USA. It was a significant opening. For though guests and the guest-house, even perhaps a register to record arrivals and departures, may have existed before. Hope registered casual usage with method and a sense of purpose. She tried to choreograph Sikkim's cultural heritage for presentation on an international stage. The Kagyet dances turned into a national pageant under her direction.

What Rustomji attempted in architecture, the Gyaimo accomplished in interior decor, dress design, and studies. The palace's heavy-Victorian furniture was seat into storage and replaced with low cushioned divans, carved and gilded chockseys, and wondrously woven carpets. A series of textbooks was planned to inspire national pride. Promising young men and women were helped to study abroad, especially in the US where Hope's contacts enabled them to gain college admission. The Palden Thonpud Cottage Industries. Institute started imaginative new lines of production. Even her own personality altered. Gone was the casual young girl in a scanty dress who had romped gaily in Darjeeling. There blossomed instead a willowy woman with a string of pearls-twisted in her high coiffure, and eyes shadowed to darken her fairness. Hope wore khos on ceremonial occasions, but otherwise favoured the Nepalese sarie drawn tightly under her arms, or a length of fabric wrapped about her in Lepcha style. Her movements became slower, her smile more distant, and her voice dropped till it was barely audible. She wisped along barely seeming to touch the ground, an ethereal being who ignored Sikkim's flesh and blood to go into ecstasies over the country's spirit.

In their different ways, the Gyaimo, Kazini, and Princess Coo Coo la were spurred by similar ambition. Each wanted recognition in a more important Sikkim. But each wanted it for herself. There were operational differences too. Hope may have believed that her connections abroad would exert themselves on her behalf, but Coo Coo la had powerful friends in New Delhi and expected them to yield to her persuasion. Kazini hoped that her important contacts would benefit her husband, though it was never certain whether the public personalities she spoke of so glibly really were close friends and whether her influence extended beyond newspaper publicity. The Chogyal could not have found it easy coping with three domineering females, though happily, he was spared Kazini's proximity and, therefore, direct experience of her tantrums.

Politicians and civil servants shared the king's faith and approvingly read Kaiser Bahadur Thapa's fulminations in Sikkim. "If you keep a servant you have to pay his wages," was Netuk Tsering's curt dismissal of Indian aid. Four senior officers-Igidal Densapa, Rasaily, Kunzang Sherab, and Dorji Dahdul-had formed an external affairs committee to advise on relations with India and futures ties with other countries. The initiative gave oblique warning of Gangtok's intention one day to manage its own foreign policy. Two of its members always accompanied the Chogyal to New Delhi, and the committee was unlikely to take any step without clearance.

Gangtok's study forum was another such move. Its 150 members were also drawn from the upper reaches of the civil service. Densapa and Rasaily were again the leading figures, but the group "included Chandra Das Rai, who had returned to administration after his unrewarding political venture, and Keshav Chandra Pradhan, the chief conservator of forests. About 30 or 40 of these rather staid bureaucrats met at irregular intervals over tea or drinks to discuss administrative reform and future strategy in a somewhat casual fashion. No resolutions were ever adopted, politics was strictly avoided, and the Chogyal did not consult the forum. None of the members was in the first flush of youth; many were of noble birth, all were men of substance and all held responsible jobs; but ludicrously enough, they were viewed in India as dangerous revolutionaries. B.K. Daschowdhury, a Lok Sabha member, warned the Indian Parliament that there existed in Gangtok a "young study group on the very lines of the Red Guards in China with the help and aid of Chinese funds and that this organization has started very strong anti-Indian propaganda in Sikkim and neighbouring border areas creating great trouble throughout north Bengal and thereby threatening the security of India".

However laughable such alarms, it is true that, taking their lead from the ruler, some articulate young Sikkimese complained they had to live under stifling restrictions. Independence did not occur to them at this stage, but they were anxious to express themselves and to project Sikkim's identity. The demand for a radio station, which had dragged on since 1957, was a case in point. Nehru had agreed to a transmitter, and his consent was reported in Indian newspapers. But the PO convinced the external affairs ministry that Bhutan, Nepal, Tibet, and China would see, the acquisition as proof of Sikkim's sovereignty. It was impossible to officially retract the prime minister's public commitment, but even if the civil service could not cancel a political decision it could obstruct execution. Unaware of these machinations, Dr. B.V. Keskar told Parliament on 20 April 1960 that preliminary investigations had been completed and installation would depend on the conclusion of All India Radio's technical discussions with the darbar. The minister added that the station would entail an initial investment of Rs 184,000 and a recurring annual charge of Rs 250,000. Though India would provide most of the money, Sikkim would also make a small contribution. contd....

Nepal's 1st 36 MM TMT

PREMIER
NXT 500D

सामान्य भइसके राष्ट्रोही कुरा

कोरिसका वरिष्ठ नेता शेखर कोइरालाले सयकिलो मुन काण्डमा प्रधानमन्त्रीमाथि नै आशंका व्यक्त गरेका छन् । मोरङतिरका सांसद डा.सुनिल शर्मा शेखर तथा वर्तमान पुनका खास मान्छे हुन्, सुन तस्करीमा कतिपयले उल्टे शेखर कोइरालामाथि नै प्रश्न तर्कियाेको पनि देखियो । स्मरणीय छ, गिरिजाप्रसाद कोइराला प्रधानमन्त्री हुँदा शेखर, नाना, गोकर्ण पौडेल आदि मिलेर तस्करी र भ्रष्टाचार गरेका सप्रमाण सार्वजनिक भएकै थिए । शेखरकी आमा नाना कोइराला नै हुन्, खुमबहादुर जयप्रकाश गुरूहाहरूलाई भ्रष्टाचारको दलदलमा भास्ने थिने हुन्सम्म भन्नु भ्याएका छन शेखर विरोधहरू । विजय गच्छदारको राजनीतिक भविष्य पनि यिनकै कारण समाप्त भयो, कारवाससम्म पुगेकै हुन् । चिरन्तनीबी वामले, गोविन्दराज जोशीहरू भ्रष्टाचारमा मुछिएकै कारण गुमानमा जीवन बाँचिरहेका छन् । जो जति भ्रष्टाचारमा पीलिए कोइरालाकै कारण हो भन्ने चर्चा आज पनि चलैको सुनिन्छ । अहिले आएर आर.जु, मञ्जु भाउलाई मात्र औला उठाउनु नभन्ने तर्क धेरैको छ । हिजो कोइरालाले लुटे, आज राष्ट्रिय भाउजुहरूले लुटेका छन् । मुटानी शरणार्थी, ललितानिवास काण्डदेखि बाइबवादी जहाज खरिदमा कोरिस, एमाले, माओवादीका उपपत्ता नेताको नाम आइसकेकै हो । अर्थात् ठूला पार्टी, ठूला नेता भ्रष्टाचारमा कर्हालिएका छन् । खरिदबिक्री, लाइसेन्स, कर छुट, सुनतस्करी, पेशापतिनाथमा समेत भ्रष्टाचार गर्न भ्याइसकेका छन् । कोही पनि भ्रष्टाचारमुक्त छैनन् ।

एकले अर्कोलाई भ्रष्टाचारी भन्नु नै हास्यास्पद छ । जो आफै भ्रष्टाचारी छन्, तिनले अर्कोलाई के भ्रष्टाचारी देख्नु ? अफ कोइराला परिवारका सदस्यले त यो वा त्यो भ्रष्टाचारी भन्ने सुहाउँदैन । ०४६ सालको परिवर्तनपछि राष्ट्र लुट्ने काम कोइरालाबाटै सुरु भएको हो । सत्तामा टिक्ने र आफू शांतिशाली बनिरहन कोइरालाहरूले भ्रष्टाचारलाई संस्थागत नै गरेका हुन् । जुन कार्यशैलीलाई एमाले र माओवादीले पछ्याएका हुन् । सिकाउने कोरिस नै हो । अब त नेताहरूलाई लागेको हुन्छसुद्ध, सकेजति लुट्ने हो, पैसा भएपछि चुनाव जितिहालिन्छ । लुट चलेको छ । मनुक हरैक दिन अधोगतिमा लाग्नुको कारण भ्रष्टाचारले हो, भ्रष्टाचारी नेताका कारणले हो । मनुक र जनतालाई कसैले हेरेका छैनन् । एकथर सत्तामा गए अर्कोथरले आलोचना गर्ने, अर्कोथर पुगे अर्कोथरले भ्रष्टाचार गर्ने । बस लोकतन्त्र भनेको लुटतन्त्र बनेको छ । सक्नेले जति लुटे पनि माफ भइरहेकै छ । कोरिसी सांसद डा.सुनिल शर्माले अर्थमन्त्रीको राजीनामा नआए आमरण अनसन बस्छ भनेका छन् । यो सबै जनता अलमल्याउने कार्यशैली हो यिनको । यो सबै आफूले बना नपाएको, मन्त्री हुन नसकेको कुण्डलामात्र हो । गैर नेपालीलाई नेपाली पासपोर्ट दिएर जर्मन पठाउने थिने कोइराला परिवार हुन् । नियुक्ती, सरुवा बढुवामा समेत छिन्टि खाए । वामपन्थीहरूले समेत कोरिसको चरित्र पक्रि । हुँदा हुँदा राख्यपाका डाकाकुमार श्रेष्ठको ३ करोडको प्रकरण पछिल्लो उदाहरण हो । भ्रष्टाचार गर्न सिकाउने माष्टर कोरिस हो । शेखर, गगन, विश्वप्रकाशहरूले विसर्गतिरिक्दा जोडदार आवाज उठाए भनेर भन्नु नै बेकार छ । यी फेरि सत्तासीन हुनुपुगे भने यिनले गर्ने काम होइन, भ्रष्टाचार नै हो । सांसद, मेयर, पालिका अध्यक्षको टिकट दिंदासमेत करोडौं कुम्याउनेहरूको के कुरा गर्नु ? यसकारण जति पनि भ्रष्टाचारविरोधी कुरा उठेका छन्, ती सबै यिनले भागशांति जयनेपाल गर्न नपाएर हो ।

भरै सकिएको माओवादी केन्द्र पार्टीको केन्द्रीय समितिको बैठकमा जति पनि नेताहरूले नेतृत्वको आलोचना गरे, त्यो पनि भाग नपाएर आफूले अवसर नपाएको भन्नुमात्र हो । त्यही कुरा कोरिस केन्द्रीय कमिटीको बैठकमा भएको नेतृत्वको आलोचनाको हकमा पनि लागू हुन्छ । सत्य कुरा के हो भने यहाँ कोही पनि चोखा छैनन् । पाउजेल राष्ट्र लुट्ने नपाएपछि खेदो खन्ने ? सबै नेपालीले बुझिसकेका छन्, यी सबै राष्ट्र लुटेरा हुन् भनेर । यसकारण जबसम्म यी लुटेरालाई खेद नसकिन्छ, तबसम्म राष्ट्रघात सामान्य कुरा हुनु भनेर बुझौं ।

पानीको स्रोत तथा वितरण प्रणाली सफा राखौं

- पानीका मुहान तथा स्रोतलाई सफा र सुरक्षित राखौं ।
- खानेपानीको मुहान तथा स्रोतमा गाईबस्तु, चराचुरूङ्गी तथा अन्य जीवजन्तु छिर्न नसक्ने गरी तारबार गरौं ।
- पानीको मूल, पानीको प्रशोधन यन्त्र तथापानी भण्डारण गर्ने टेङ्की समय समयमा सफा गरौं ।
- घर तथा सार्वजनिक स्थलका पानी टेङ्की, धाराका टुटी तथा पानी संकलन गरिएका भाँडा समय समयमा सफा गरौं ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

आफैले प्रधानन्यायाधीशमा नियुक्त गरे, आफैले महाभियोग पनि लगाए । तर महाभियोगको प्रस्ताव छिनोफानो हुनसकेको छैन । महाभियोग निस्तेज भयो कि सक्यु छ, प्रधानन्यायाधीश भइसकेका व्यक्ति प्रलातित भइरहनु पर्ने ? उनलाई दण्ड दिने भए थिए भयो, नदिने भए उनको पेंसन्स फुकुवा गर्नु हुन्छ ? यसरी महाभियोगको सुलीमा प्रधानन्यायाधीश भइसकेका व्यक्तिलाई अनन्तकालसम्म भण्ड्याइरहने ? महाभियोग लगाउनेहरूमा नैतिकता हुँदैन । हुन्छ भने छिनोफानो गर्न किन सबैदैन ? नैतिकता हुँदैन भने तिनलाई सत्ता, संसदमा बस्ने अधिकार सविधानले

आयोगै आयोग

काठमाडौं । समानताको नारा लगाउने, जातीय विभेदको अन्त्य हुनुपर्छ भन्ने अनि सविधानमै यस्ता आयोगको व्यवस्था गरेर जातीय आधारमा त्यस्ता आयोगमा गजधम्म बस्ने ? मधेशी आयोग, मुस्लिम, दलित, आदिवासी, महिलालगायतका दर्जनी आयोग गठन गरिएका छन् । यी आयोगले गरे के ? के गर्नुपर्छ ? बजेट दिने, केही सत्तािकटेलाई जागीर दिने, सेवा सुविधा दिने, तिनलाई पालेमात्र काम हो यस्ता आयोगको ? अन्यथा यस्ता आयोगले सविधान रक्षाथि गरे चाहिं के ?

ज्यूंदो बाघ, बडाकाजी अमरसिंह थापा

अमरसिंह थापा : ज्यूंदो बाघ, बडाकाजी पनि हुन् । नेपाल अर्जेज युद्धक समयमा नेपालको पश्चिम किल्लाका कमाण्डर, उनलाई राष्ट्रिय विभूति मानिन्छ । अमरसिंहको अर्को नाम निर्भय, पराक्रमी, युद्धचातुर्य, देशभक्त, इमान्दार र विश्वासी भएको कारण राजा रणवहादुर शाहले अर्जेजहरूसंगको युद्धमा सुदूर पश्चिमको जिम्मा पाएका थिए । उनी र उनका सैनिकहरू लड्नुगर्नु छेडी १००० कि.मि. ३० दिनमा पार गर्दै मातृभूमिको रक्षाथि दोस्रो नेपाल तिब्बत युद्धमा तुवाकोट आइपुगेको थिए । त्यसताका अमरसिंह थापालाई अर्जेज तर्फका जनरल अष्टरलोनीले ठूलो प्रलोभन देखाउँदा त्यसलाई लत्याएर राष्ट्रिय हितलाई सबोपरि मानेर वीरता पूर्वक अर्जेजसंग लडेकाले उनी राष्ट्रिय विभूति बनेका हुन् । पिता भीम सिंहको पलाञ्चोक युद्धमा मृत्यु भएपछि उनले पिताको स्थान लिएको इतिहास छ ।

राष्ट्रिय विभूति अमरसिंह थापा स्मृति दिवस कार्यक्रममा निम्त्याइएका सीमाविद बुद्धिनारायण श्रेष्ठले गौरवका साथ लेखेका छन्-
मलाई निम्त्याइयो, बुशी लाग्यो, बोले-
नेपाल-अंग्रेज सन् १८१४-१६ को युद्धको सिलसिलामा सुगौली सन्धि गरेको अमरसिंह थापालाई चित्त बुझेको थिएन । यिनी भन्थे, अंग्रेजसंग लड्ने पछि, सीमाको रक्षा गर्नुपर्छ, हामी अवश्यै जित्छौं ।
तर, यिनको वीरताको विपरित सुगौली सन्धि गरिएकोमा चित्त नबुझी यिनी गोसाइकुण्ड गई त्यहीँ देह त्याग गरेको इतिहास छ ।
यस्ता सीमा रक्षक वीरलाई सम्झना गर्नुपर्छ र हामीले सीमाको रक्षा गर्नुपर्छ ।

साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन लिमिटेड

द्वारा प्रवर्द्धित

सिटी ग्याँस

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

ISI स्ट्याण्डर्डको मित्र गारिड रबर कोट भै बीकमा रिटेलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप ३व्य भुण्डरको रोजलेटर पुल प्रोजेक्ट जर्भ अ रिकिने फ्याक्टिक रिज भएको रिडिगिडर कन्स्ट्रक्टर प्रसिधित वल्ले फ्लाइट, तौलमा रोहै आवा दक हलुकोस

साल्ट ट्रेडिङ्ग समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू

SIPRADI

TWO WHEELER
PRODUCT SEGMENTS

MAK LUBRICANTS